

संवर्धन आणि परिसर व्यवस्थापन योजना
श्री तुळजाभवानी मंदिर आणि परिसर
करीता
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान, तुळजापूर

कुलस्वामीनी महाराष्ट्र राज्य

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

संक्षिप्त प्रकल्प

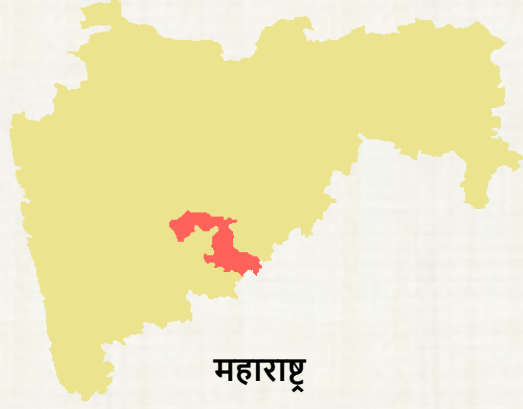

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

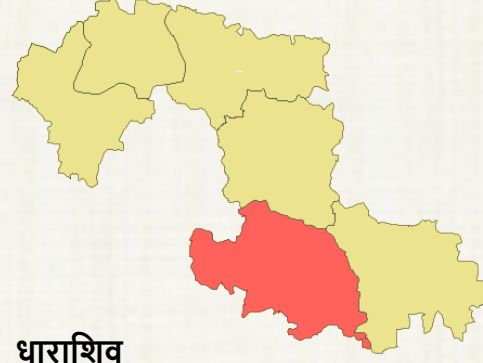
STRUCTWEL

प्रस्तावना

महाराष्ट्र

धाराशिव

तुळजापूर

छत्रपती शिवाजी महाराजांची
कुलस्वामीनी

महाराष्ट्रातील साडेतीन शक्तीपीठापैकी
एक

तुळजाभवानी
माता

सप्तश्रंगी माता

महालक्ष्मी माता

रेणूका माता

- नगर परिषद तुळजापूर
- महाराष्ट्रातील महत्त्वाचे धार्मिक पर्यटन स्थळ
- समुद्र सपाटीपासून उंची 648 मी.
- लोकसंख्या 3401
- साक्षरता 82.34 %
- भाषा स्थानिक - मराठी
- 45 कि. मी. अंतर सोलापूर पासून 25 कि. मी. धाराशिव पर्यंत

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

तुळजापूरचे स्थान व भौतिक स्थिती

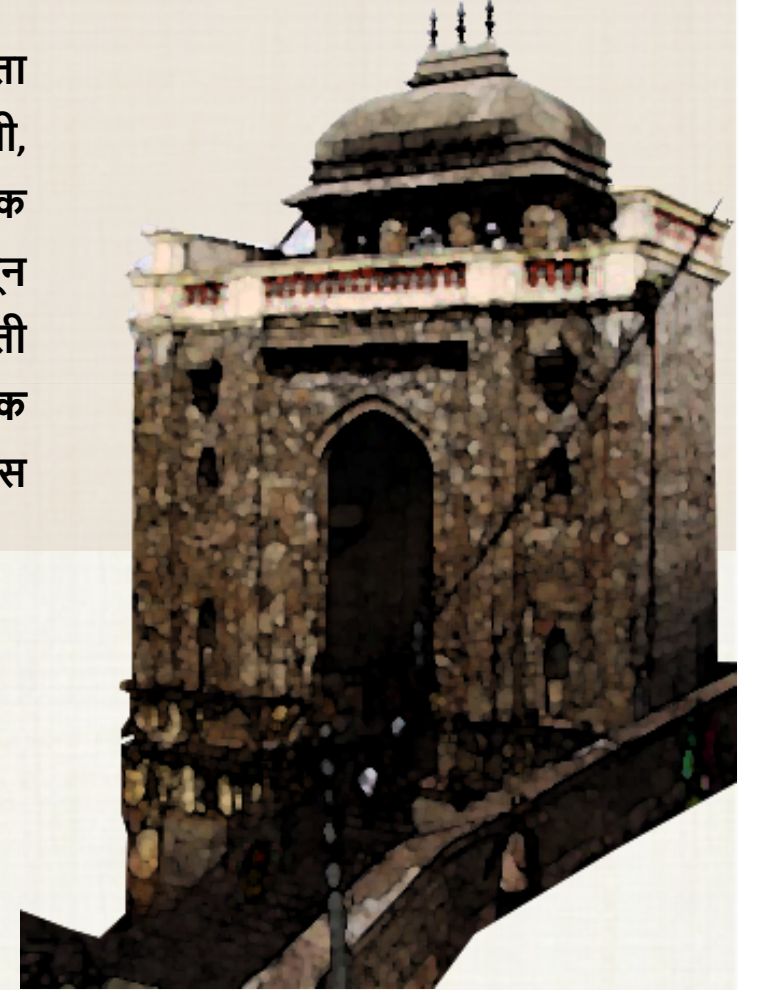
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

आमचा दृष्टीकोन

भाविक भक्तांचा दर्शनाचा अनुभव समृद्ध व सुकर करणे त्याकरीता अशी दीर्घकालीन संयंत्रणा उभी करणे ज्याद्वारे इतिहास, संस्कृती, वारसा आध्यात्मीक मांगल्य जतन केले जाईल व हे सर्व अत्याधुनिक सोई सुविधांच्या माध्यमातून केलेले नियोजन व स्थानिक सहयोगातून साकार केले जाईल याद्वारे तुळजापूर शहराची जागतीक प्रगती होण्यास मदत होईल. तुळजापूर हे शहर जागतिक दर्जाचे एक धार्मिक स्थळ म्हणून परिवर्तन करून, सदरील उद्दिष्ट गाठणे हेच विकास आराखडा तयार करण्या मागचे मुळ ध्येय आहे.

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सध्य स्थितीचे वित्र

अतिशय गर्दीचे सन उत्सव

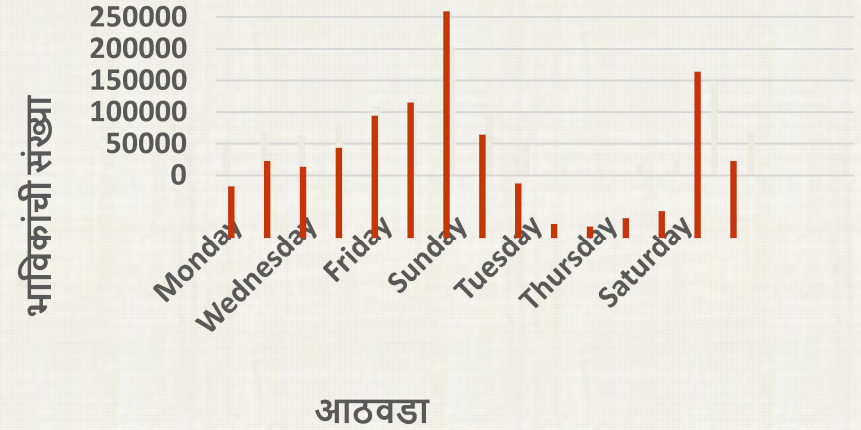

शारदीय नवरात्र महोत्सव
हा महोत्सव श्री देविजिंच्या साजऱ्या होणाऱ्या यात्रा उत्सव पैकी महत्वाचा उत्सव आहे

शाकंभरी नवरात्र
पौष महिन्यात शाकंभरी देवीचा हा उत्सव साजरा केला जातो

विजयादशमी दसरा
दसरा साडेतीन मुहूर्तातला एक मुहूर्त

शारदीय नवरात्र महोत्सवात भेट देणाऱ्या भाविक भक्तांची संख्या आलेख (26.09.22 ते 10.10.22)

प्रमुख आव्हाने - भाविकांची वाढती संख्या, गर्दीचे नियंत्रण, सुरक्षिता व दर्शनाची सोय तसेच पायाभूत सुविधा.

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्ताव

प्रस्ताव

सध्यस्थितीतील रचनेचे जतन

- मंदिर परिसीमा.
- मंदिर शिखर.
- कुंड/ तिर्थ.
- इतर मंदिरे.

सध्यस्थितीतील सुविधांचे सुधारणा

- वाढणाऱ्या गर्दीचे व्यवस्थापन.
- विधीसाठी चांगले ठिकाण.
- सध्यस्थितीतील पार्किंग ही भाविक सुविधा केंद्र म्हणून विकासीत करणे.
- सध्याच्या भुयारी मार्गाचा वापर प्रवेशासाठी करणे.
- अनावश्यक अडथळ्यांचे बांधकाम काढून टाकून मोकळी जागा करणे.

पायाभूत सुविधा

- प्रस्तावित दर्शन सभागृह .
- दर्शन पूर्व सभागृह पार्किंग सहित.
- रॅम्प तयार करणे.
- प्रस्तावित संग्रहालय .
- बस स्टॉप (आवक / जावक).
- खाजगी बस पार्किंग.
- मार्ग बाजूच्या सुविधा.

सेवा

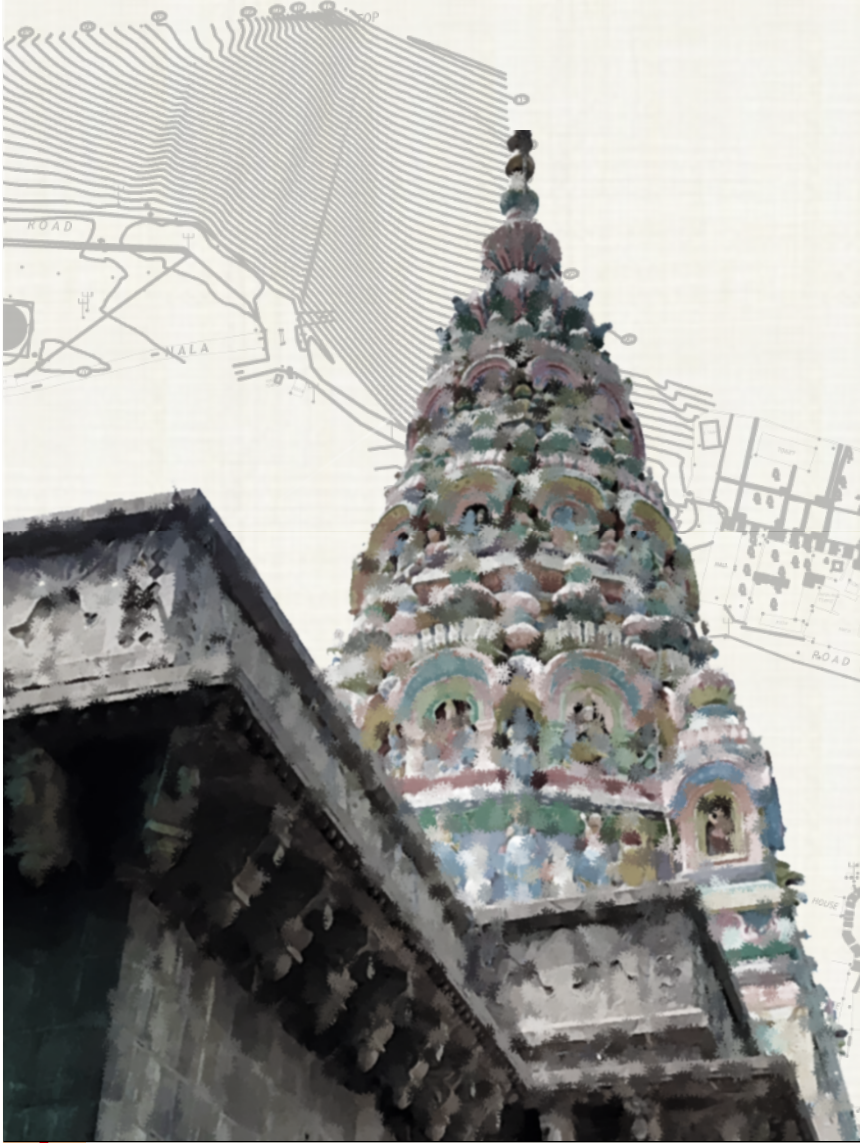
- घनकचरा व्यवस्थापन.
- विद्युतिकरणात वाढ.
- पावसाच्या पाण्याचे व्यवस्थापन सुधारणा.
- सुरक्षा व टेहळणी व्यवस्था.
- HVAC.

गर्दीचे नियंत्रण

- प्राथमिक स्तर: भाविक सुविधा केंद्र.
- द्वितीय स्तर: दर्शन जागा.
- रांगेचे व्यवस्थापन – रॅम्प व दर्शन सभागृह.
- विधीप्रमाणे गर्दीच्या रांगा करणे.
- बाहेर पडण्याचे अनेक मार्ग तयार करणे.

विकास आराखाड्यातील प्रमुख उद्दिष्ट्ये

मुख्य मंदिर संवर्धन.

मंदिर विकास व सुशोभीकरण.

सध्याच्या अनावश्यक अडथळ्यांचे बांधकाम काढून गर्दी नियंत्रण करणे.

भाविकांचे दर्शन सुलभ करणे.
श्री देवीजींचे मुर्ती दर्शन रांगेतून भाविकांना दिसण्याची वेळ 2-3 सेकंदापासून 15 सेकंद वाढविणे

सध्या दर्शनसाठी लागणारा कालावधा कमी करणे.

दर्शन सभागृहात असताना भाविकांना सर्व सोई-सुविधा पुरविणे.

आपत्ती व्यवस्थापन.

मुख्य उत्सवा दरम्यान गर्दीचे व्यवस्थापन.

विशेषतः दिव्यांग व जेष्ठ नागरिकांसाठी सुलभ दर्शन व्यवस्थापन.

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सुलभ दर्शनाचे नियोजन

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्थान व भौगोलिक स्थिती.

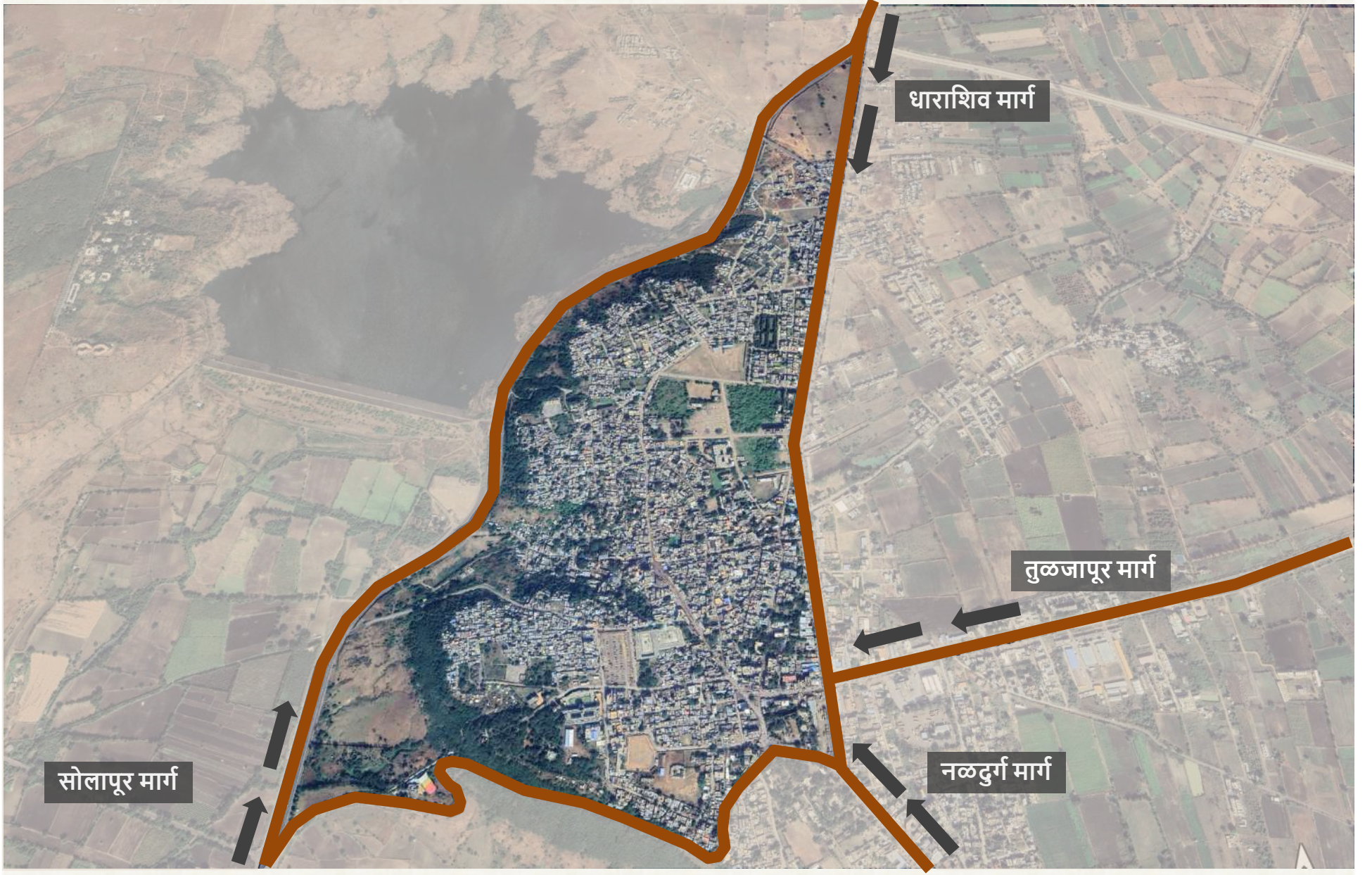

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्थान व भौगोलिक स्थिती

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्थान व भौगोलीक स्थिती

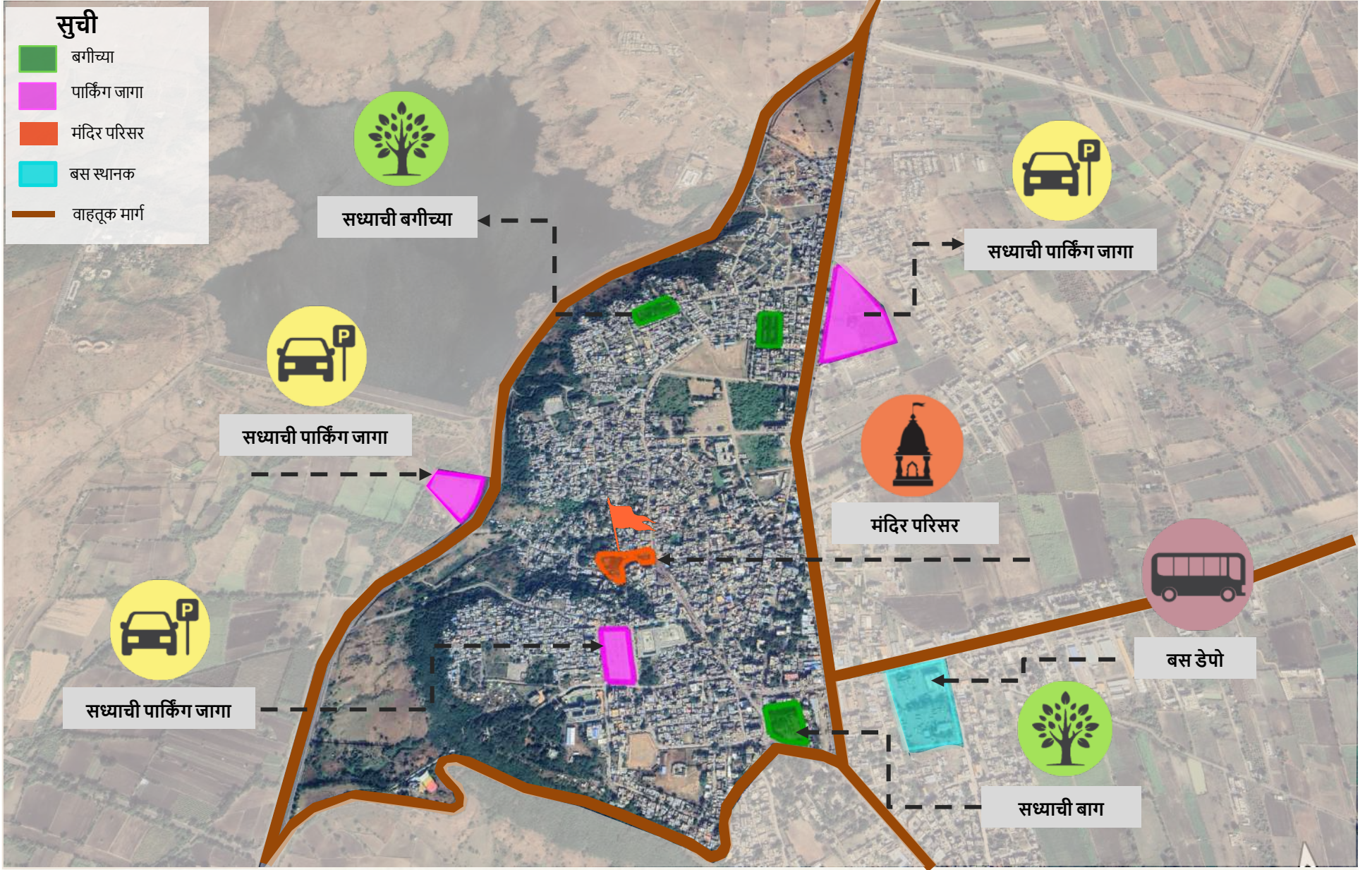

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सध्याच्या वापरण्यात येणाऱ्या जागेचा नकाशा

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित पायाभूत सुविधा केंद्र

सुची

- बगीचा
- पार्किंग जागा
- मंदिर परिसर
- बस स्थानक
- वाहतूक मार्ग
- भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंग सह

भाविक सुविधा केंद्र

- पार्किंग
- सुरक्षा प्राथमिक तपासणी
- तिकीट बुकिंग
- लॉकर्स
- शौचालय / स्नानगृह
- बाल संगोपन कक्ष
- पिण्याचे पाणी व भोजन
- व्यवस्थापन
- प्रथोमोपचार
- लॉकर रुम
- निवास व्यवस्था
- लगेज रुम
- विश्रांती व्यवस्था

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सुविधा – भाविक सुविधा केंद्र

सुची

- बगीच्या
- पार्किंग जागा
- मंदिर परिसर
- बस स्थानक
- वाहतूक मार्ग
- भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंग सह

पार्किंग

भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंग

सह(हाडको)

बेसमेंट कार पार्किंग- 1870
 ग्राउंड कार पार्किंग - 807
 टेरेस कार पार्किंग-1807
 एकूण कार पार्किंग- 4547

भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंग सह-
आराधवाडी

पिण्याचे पाणी व्यवस्थापन

नोंदनी कक्ष

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित दर्शन- सभागृह

सुविधा- दर्शन सभागृह

सुची

- बगीच्या
- पार्किंग जागा
- मंदिर परिसर
- बस स्थानक
- वाहतूक मार्ग
- भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंग सह
- दर्शन सभागृह

लगेज तपासणी

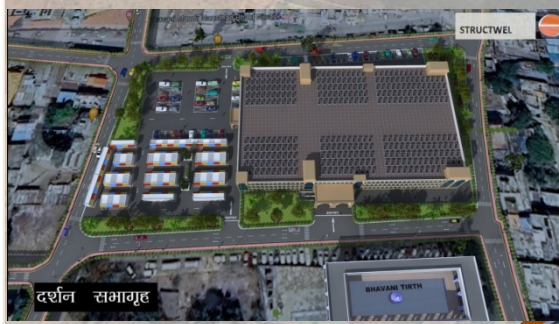
माहिती केंद्र

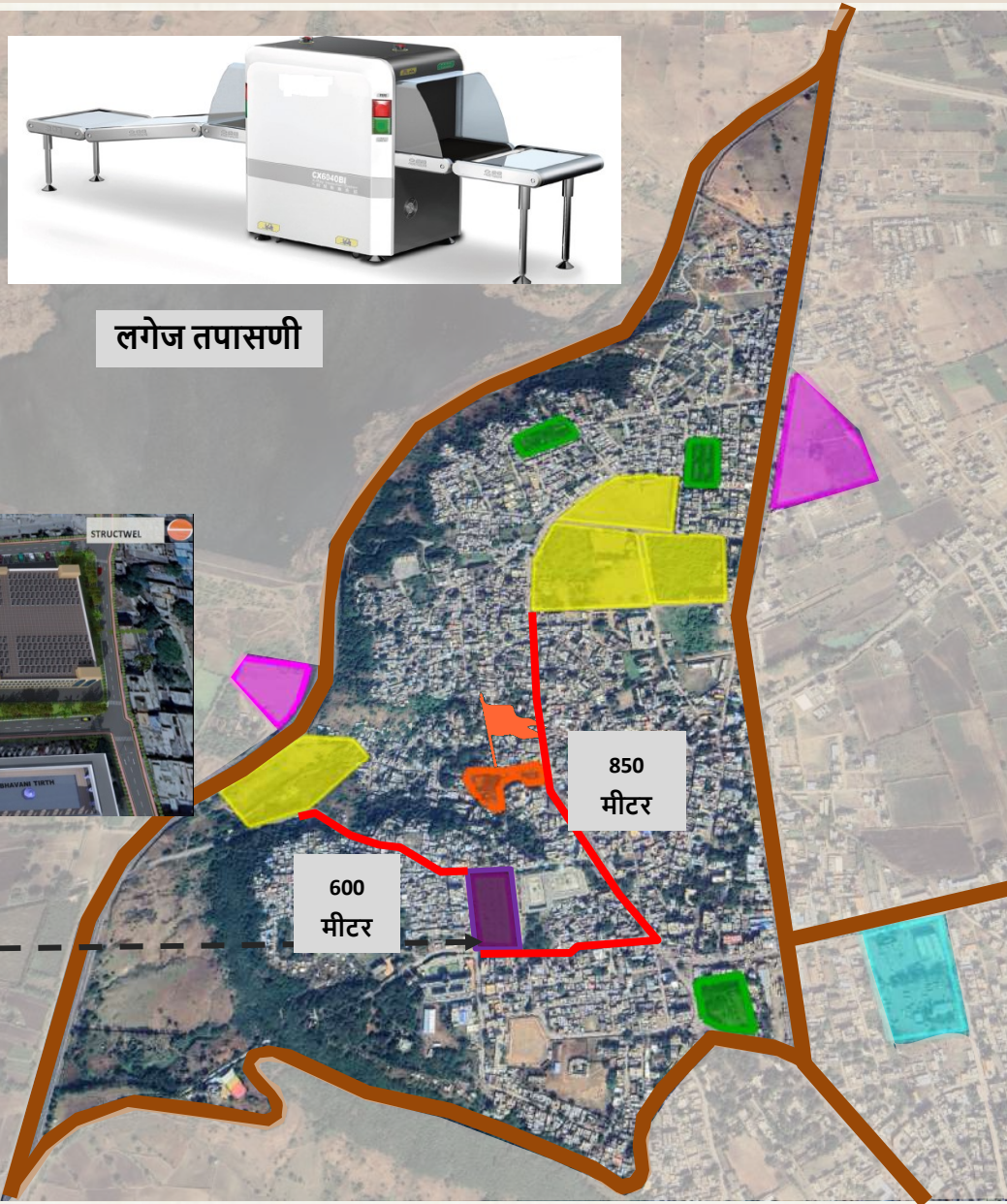
शौचालय / स्नानगृह

हिरकणी कक्ष

दर्शन सभागृह

600 मीटर

850 मीटर

प्रस्तावित पायाभूत सुविधा - रॅम्प

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सुविधा रॅम्प

सुची

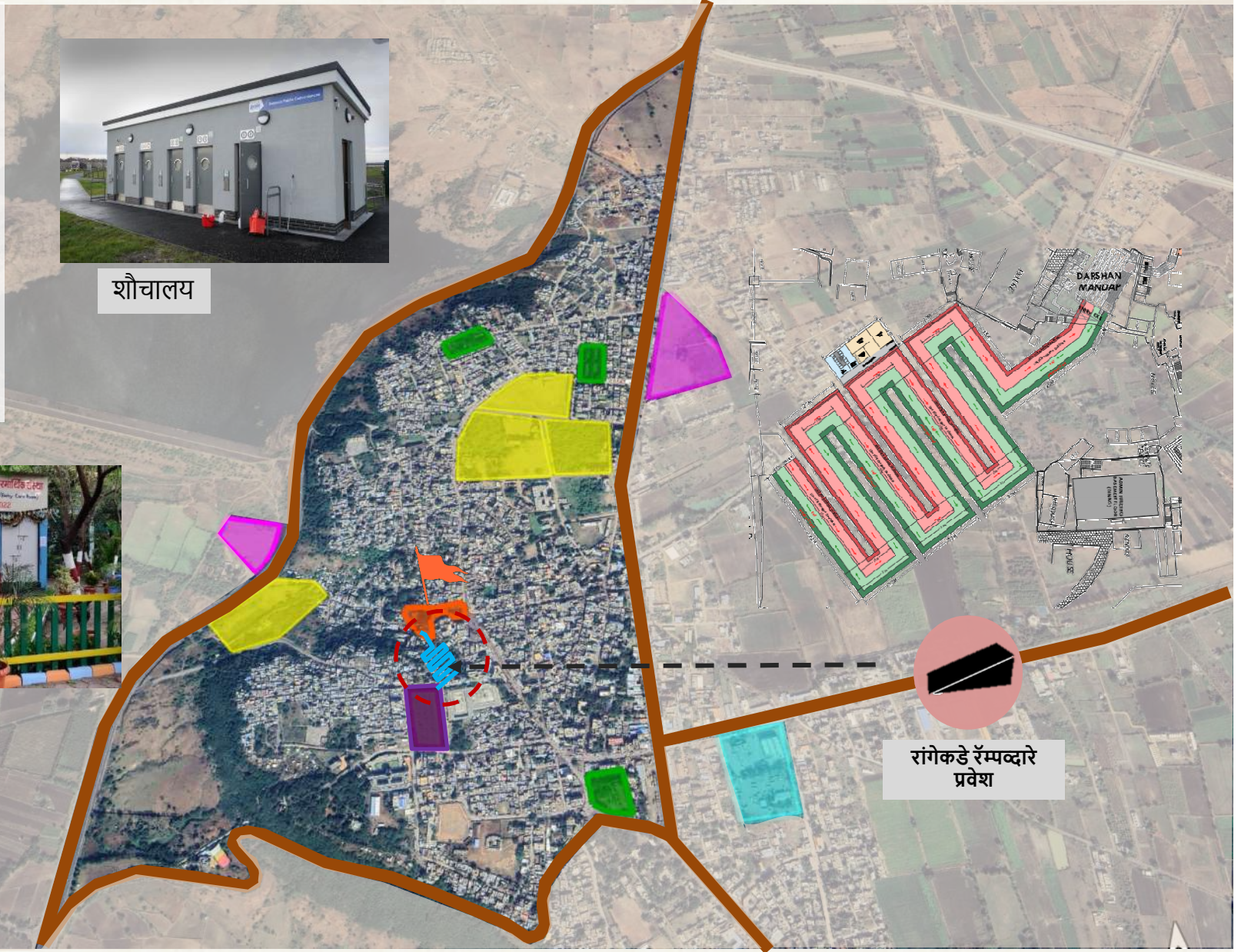
- बगीच्या
- पार्किंग जागा
- मंदिर परिसर
- बस स्थानक
- वाहतूक मार्ग
- भावनिक सुविधा केंद्र कार पार्किंग सह
- दर्शन सभागृह
- रॅम्प

शौचालय

हिरकणी कक्ष

रांगेकडे रॅम्पद्वारे प्रवेश

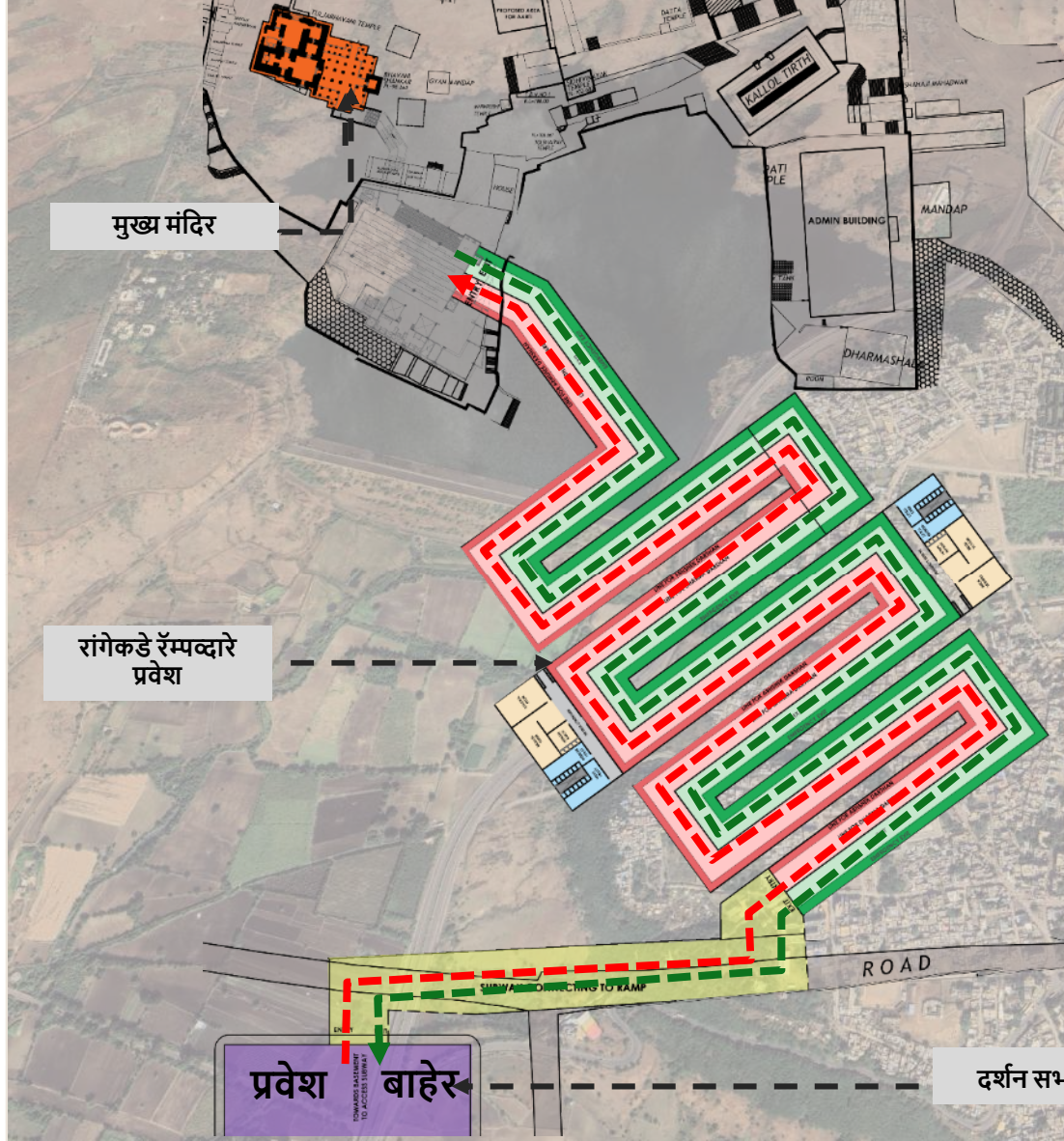

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित भाविक सुविधा - मंदिर परिसर स्तर.

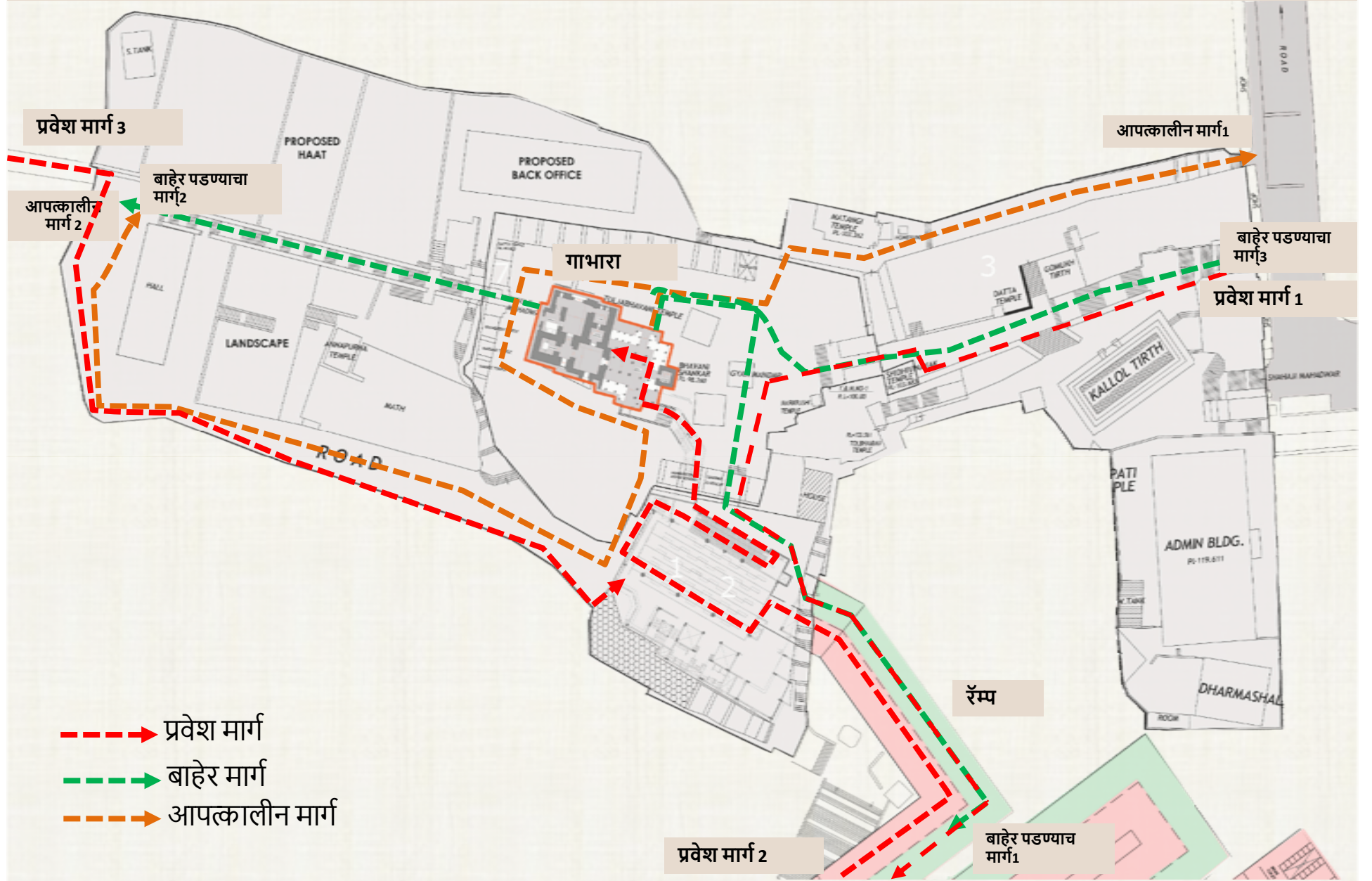
रॅम्पद्वारे मंदिरास जोडण्याचे दृश्य

दर्शन रॅम्पचे दृश्य

प्रस्तावित भाविक सुविधा - मंदिर परिसर स्तर.

- प्रवेश मार्ग
- बाहेर मार्ग
- आपत्कालीन मार्ग

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

मंदिर संवर्धन प्रस्ताव

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

मंदिर संवर्धन

1. उघडे वायर खराब विद्युत उपकरणे दुरुस्त

2. छताचा चंदेरी रंगाचा मुलामा आहे.

3. भिंती व फरशी संबधी संगमरवरणे अच्छादीत करणे

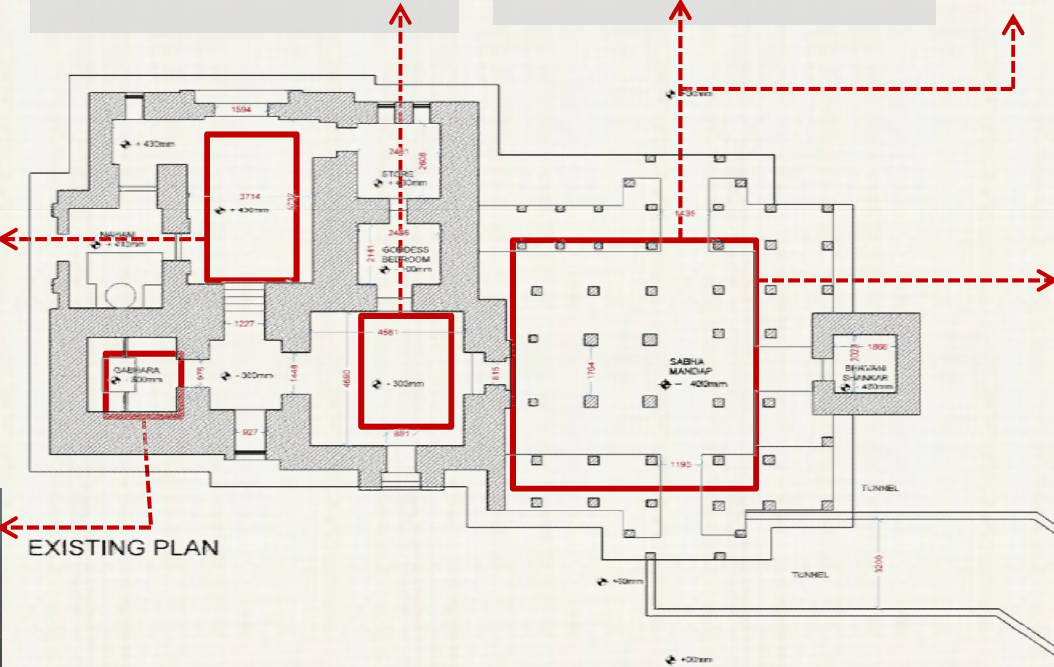
4. अनेक ठिकाणी स्तंभ झुकले

6. फॉल्य सिलींगस ने भिंती चमकदार रंगाने झाकल्या व सिरॅमिक टाईल्सचा वापर करण्यात आला आहे.

7. गाभारा काळ्या रंगाच्या टाईल्यु ने अच्छादीत.

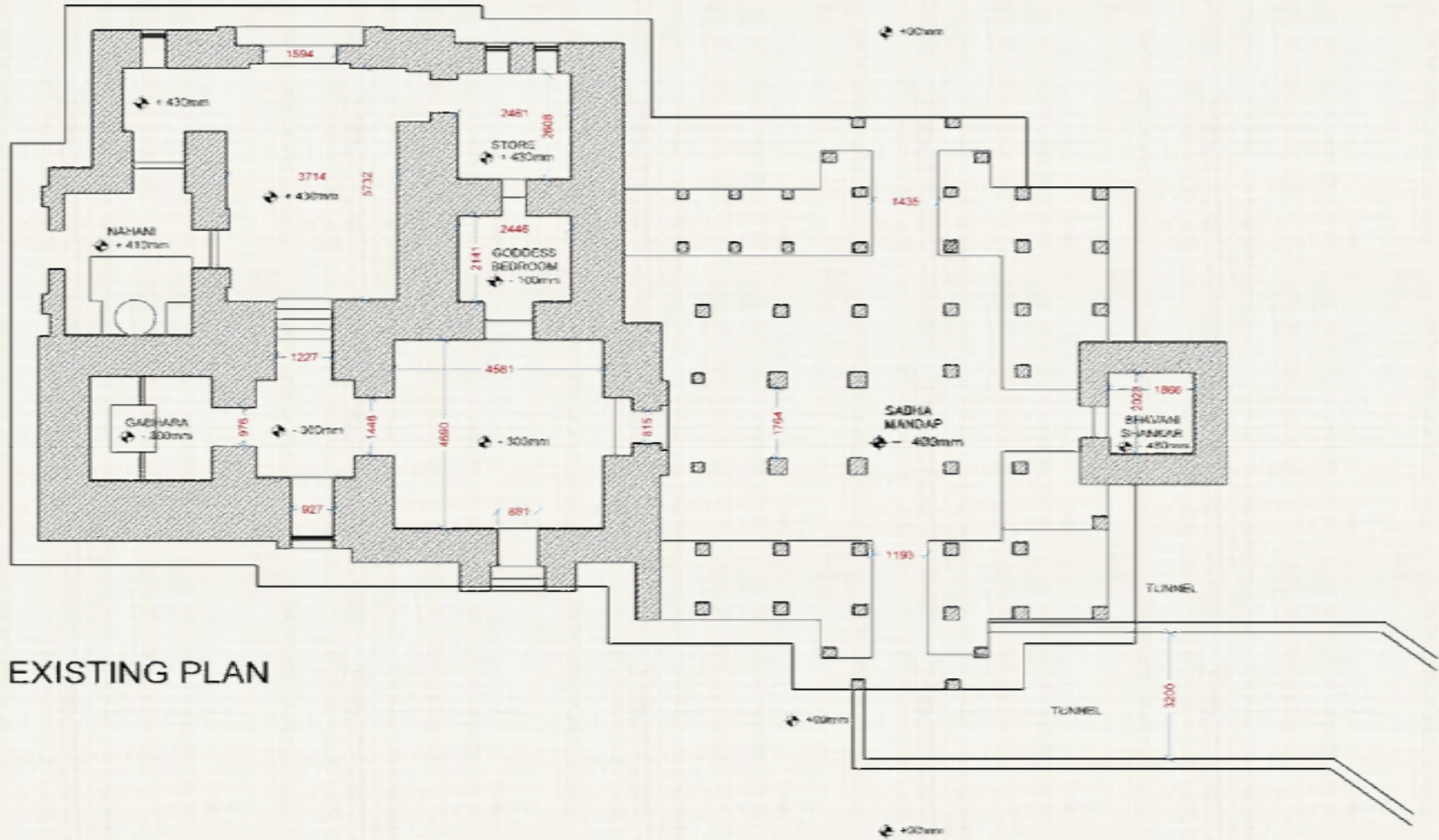

5. अनेक ठिकाणी स्तंभाच्या मुख्य कडा तुटलेल्या आहेत व स्तंभांना तडे गेले आहेत

मंदिर जीर्णोद्धार अंतर्गत प्रस्तावित सुधारणा

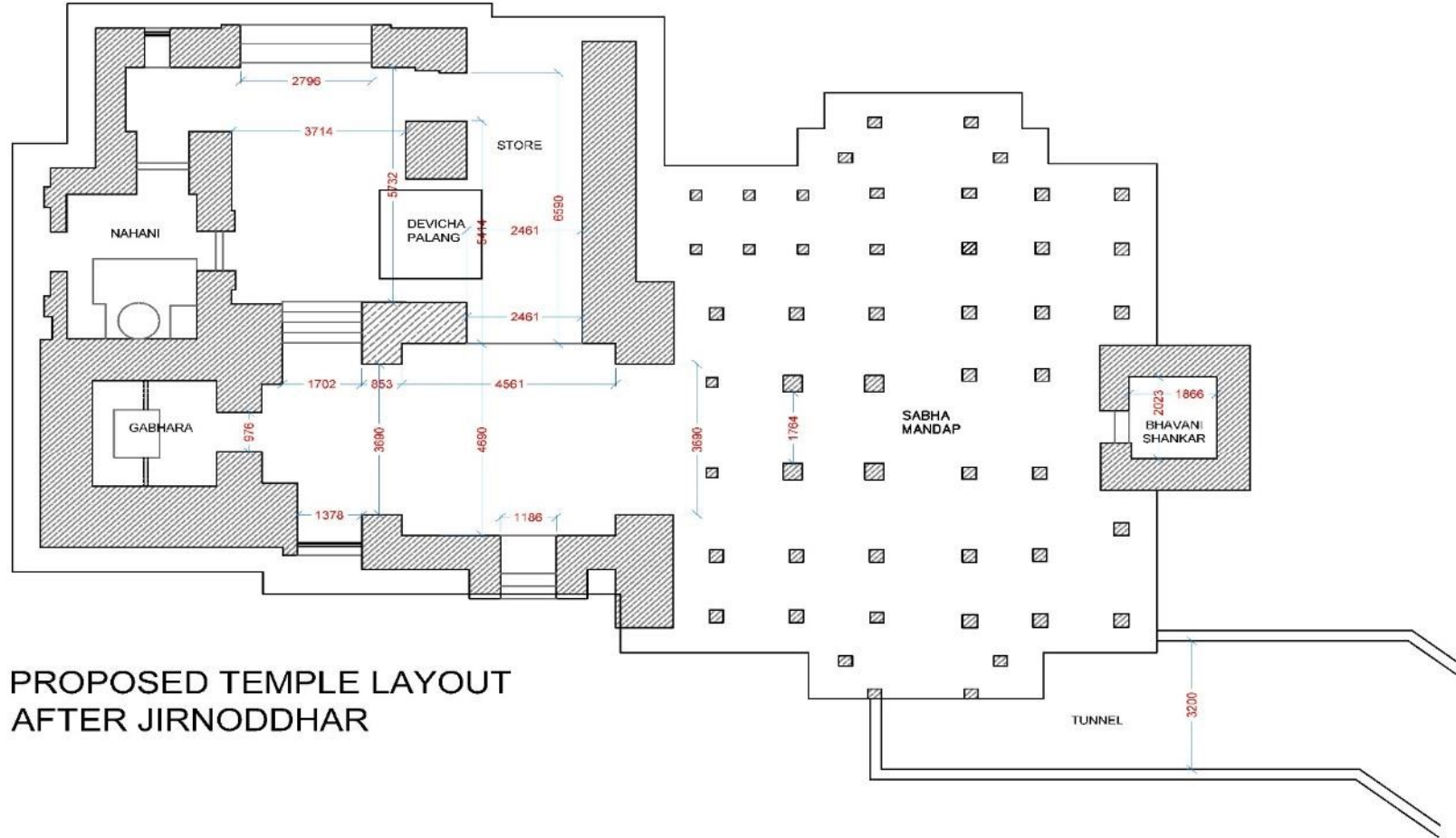
EXISTING PLAN

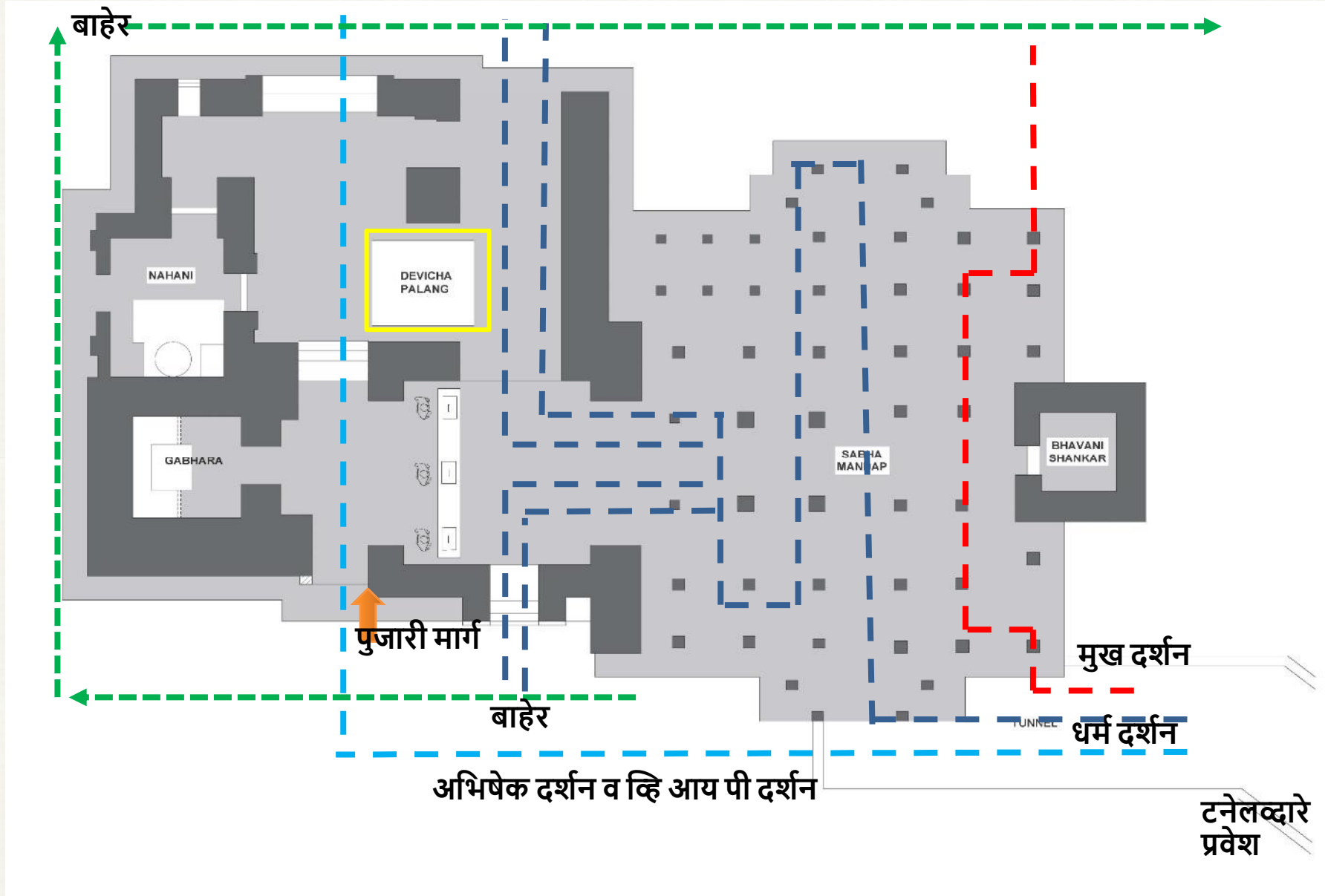
पुनरचनासाठी जीर्णोद्धारार्थाच्या काळातील प्रस्तावित बदल.

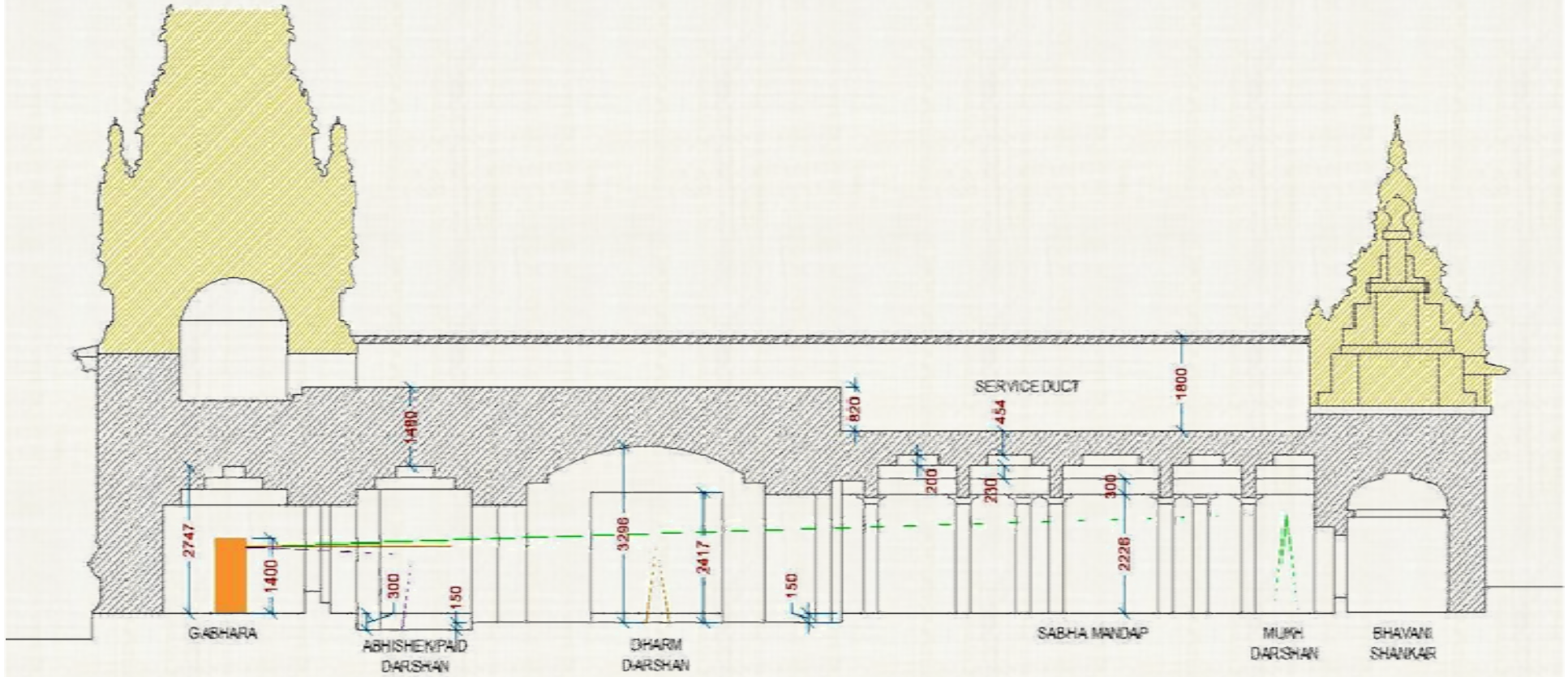
पुनरचनासाठी जीर्णोद्धार नंतर प्रस्तावित बदल.

प्रस्तावित भाविक दर्शन रांग व्यवस्था

मंदिर जीर्णोद्धार अंतर्गत प्रस्तावित सुधारणा

PROPOSED SECTION A-A'

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

सध्य स्थितीतील मंदिर परिसर

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित मंदिर परिसर

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित मंदिर परिसर

- ✓ विद्यमान क्षेत्रफळ - 1323 चौ. मी.
- ✓ वाढलेले क्षेत्रफळ - 1222 चौ. मी(अंदाजे)
- ✓ सुधारणा नंतरचे क्षेत्रफळ 2545 चौ. मी (अंदाजे)

- ✓ विद्यमान क्षेत्रफळ - 991.50 चौ. मी
- ✓ वाढलेले क्षेत्रफळ 600 चौ. मी (अंदाजे)
- ✓ सुधारणा नंतरचे क्षेत्रफळ 1588 चौ. मी (अंदाजे)

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित मंदिर परिसर

- ✓ विद्यमान क्षेत्रफळ -2314.50 चौ. मी.
- ✓ वाढलेले क्षेत्रफळ -1822 चौ. मी. (अंदाजे)
- ✓ सुधारण नंतरचे क्षेत्रफळ 4136 चौ.मी. (अंदाजे)

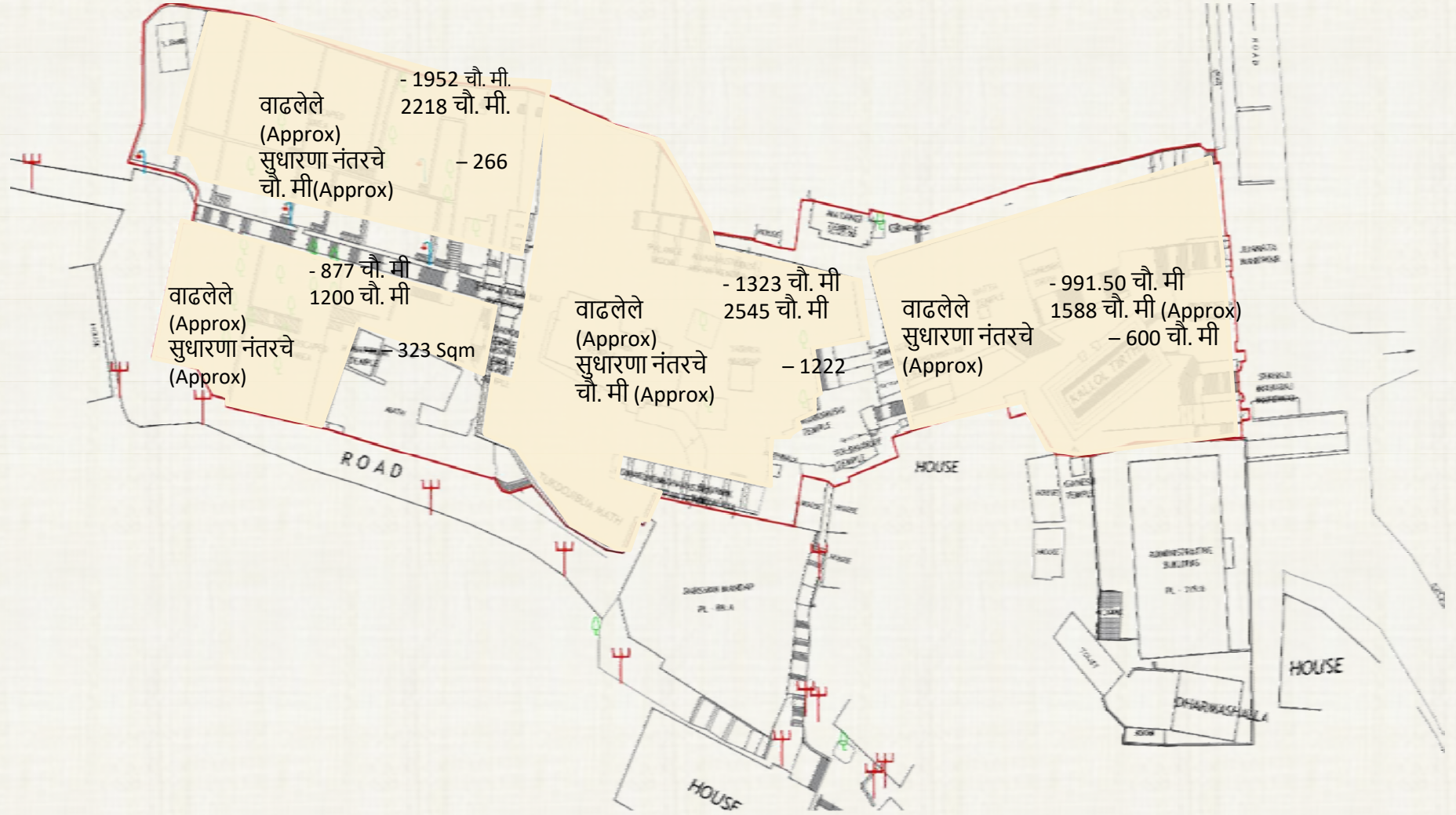

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

मंदिर परिसरात विसंगत/ नव्याने झालेले बांधकाम काढून टाकल्यानंतर संभाव्य उपलब्ध होणारी जागा

छत्रपती संभाजी महाराज प्रांगणातील विकास कामे

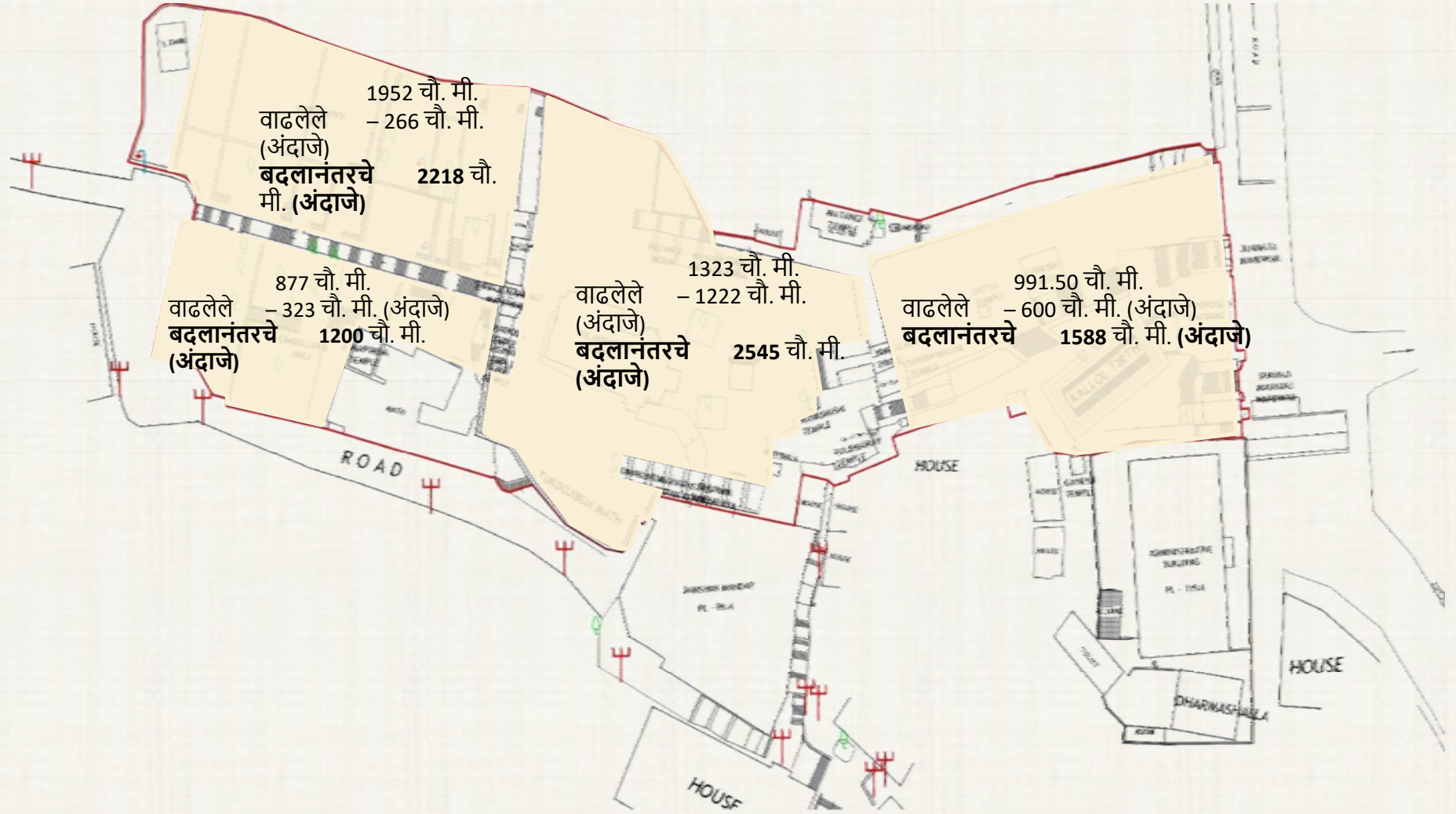

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

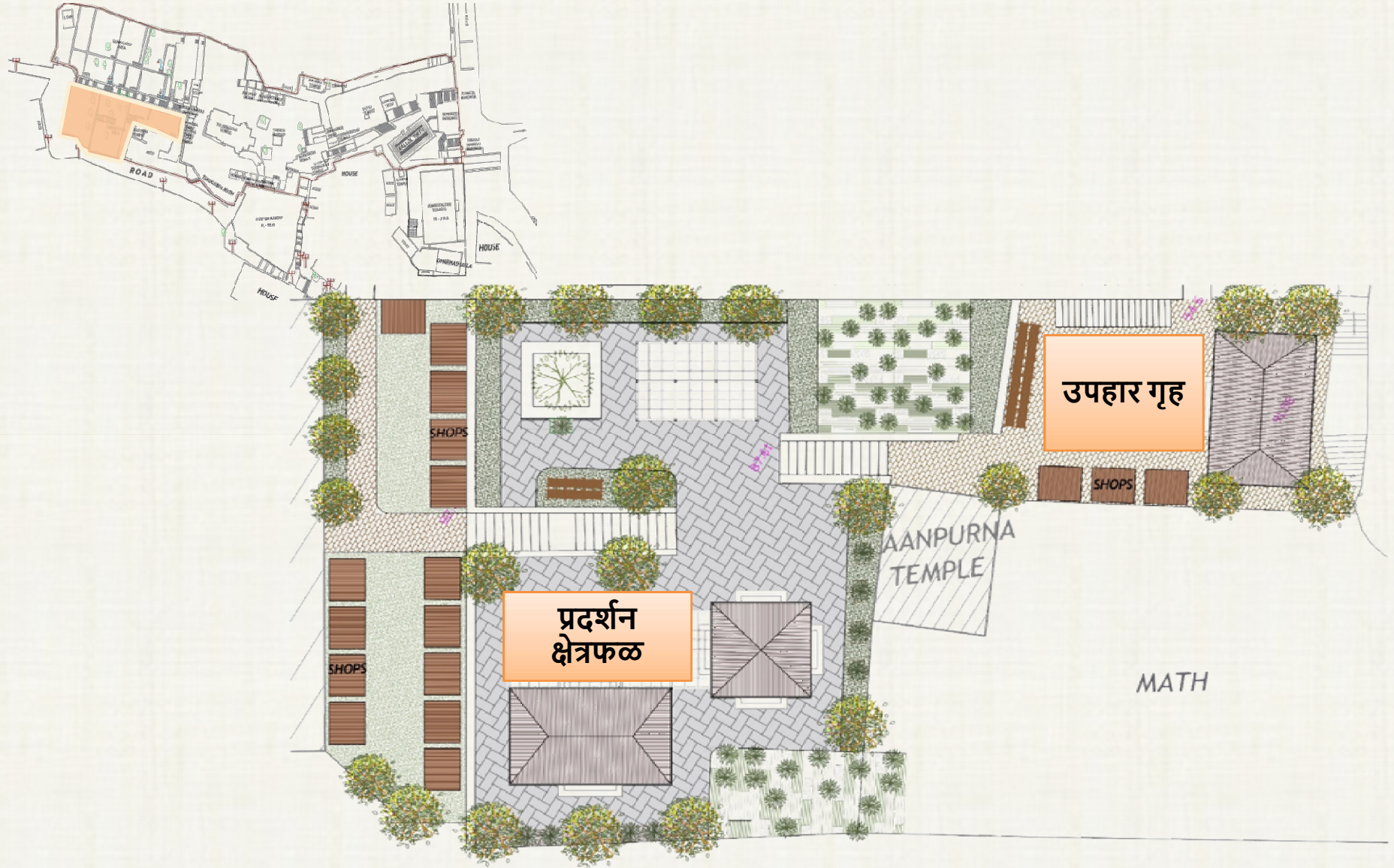
STRUCTWEL

मंदिर परिसरात विसंगत/ नव्याने झालेले बांधकाम काढून टाकल्यानंतर संभाव्य उपलब्ध होणारी जागा

छत्रपती राजाराम महाराज प्रांगण विकास

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

विसंगत हस्तक्षेप काढून टाकल्यानंतर संभाव्य मोकळ्या जागा

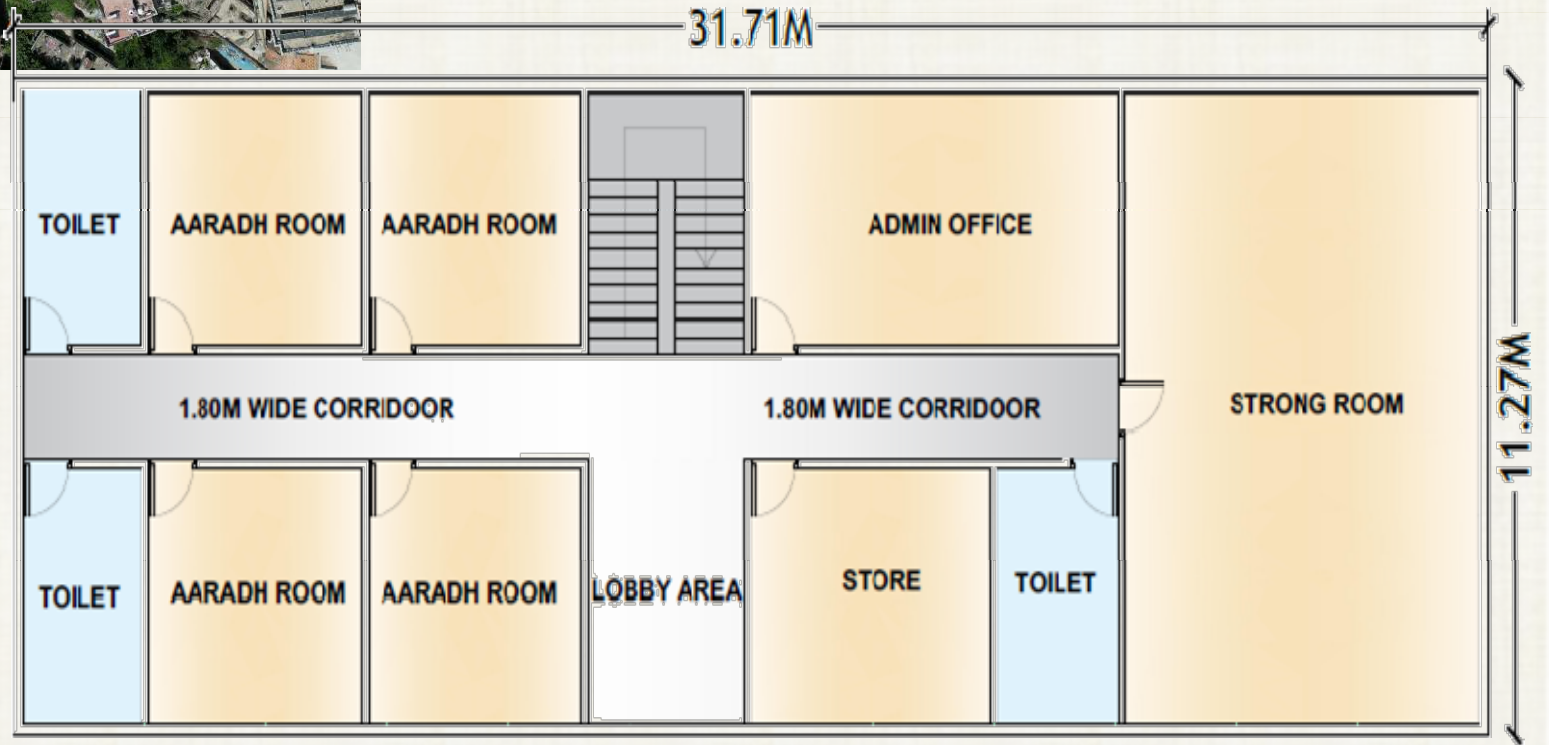
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

विद्यमान अभिषेक मंडपातील संरचनेची प्रस्तावित संकल्पना

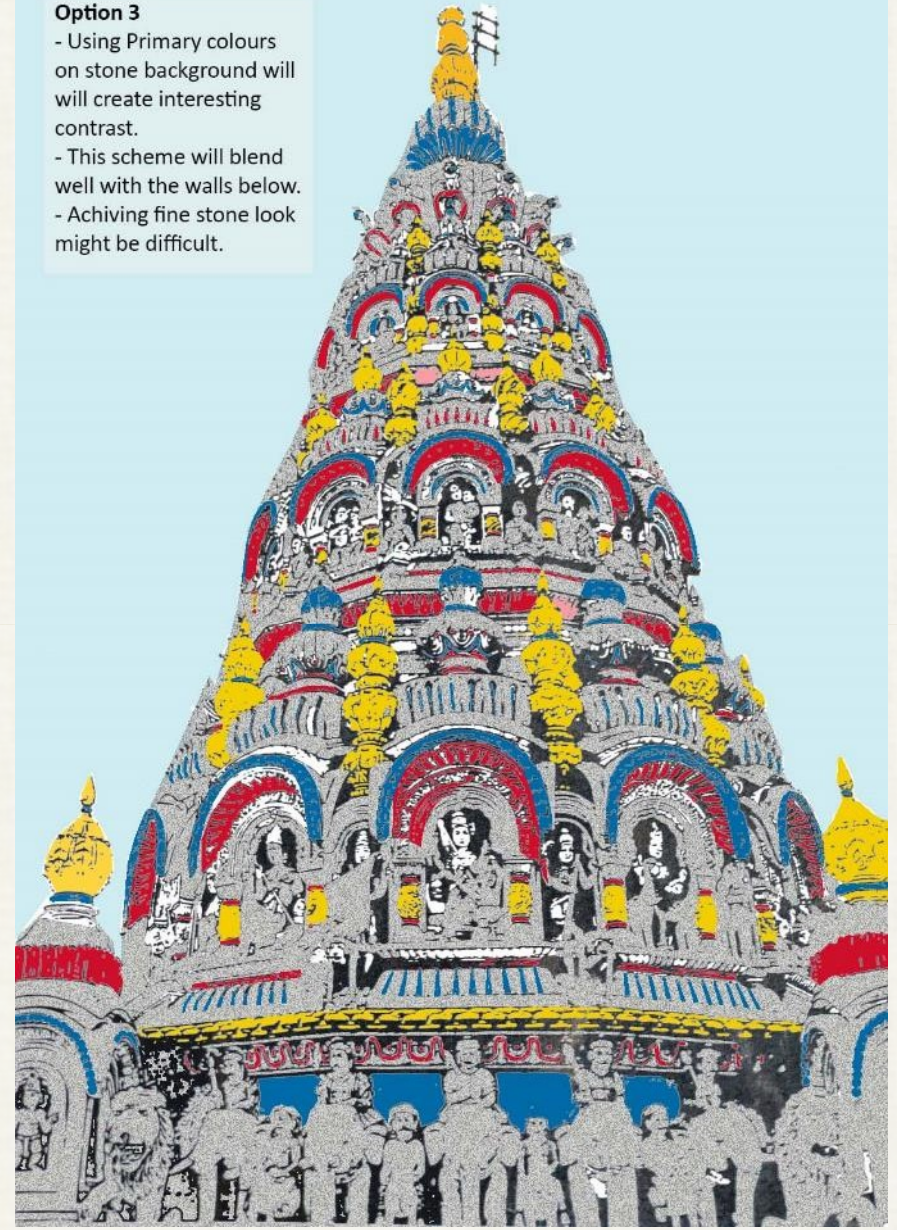
प्रस्ताव – संवर्धन

विद्यमान रंग संमती

Option 3

- Using Primary colours on stone background will will create interesting contrast.
- This scheme will blend well with the walls below.
- Achiving fine stone look might be difficult.

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

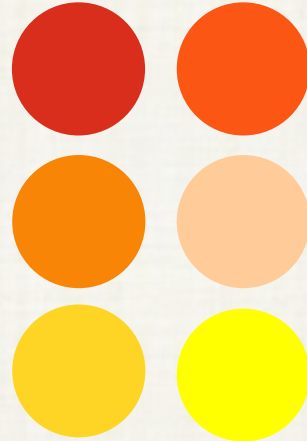
प्रस्ताव संवर्धन

शिखरावरील विविध शिल्पाना रंगकाम करणेस वाव आहे.

देवींच्या मुर्तीवरील हळदी
कुंकुच्या पंच टिळ्यातून
शिखराच्या रंगकामास
प्रेरणा घेतली

रंग संगती

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

पुर्नबांधणीसाठी मुख्य मंदिरातील बदल.

STRUCTWEL

देवीचा गाभारा

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

संलग्न सेवा

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित व सुधारित सेवा

पाणी पुरवठा

इलेक्ट्रॉनिक डिस्केलींग यंत्रणा

कचरा विल्हेवाट

मंदिरामध्ये साठलेले जैवीक कचऱ्याचे पुर्नप्रक्रिया

घनकचरा व्यवस्थापन

निर्माल्य एकत्रीकरण

सुरक्षा यंत्रणा

सर्वसमावेशित नियंत्रण कक्ष, डीएफएमडी, स्क्रिन

सॉईल स्केप फिल्टरेशन प्रक्रिया

नाल्यातील सांडपाण्याचे पुर्नवापरासाठी नियोजन

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

आपत्ती व्यवस्थापन योजना- प्रमुख पैलू.

आग प्रतिबंधक उपकरणे लावणे

- फायर हार्डट्सची स्थापना
- विद्यमान पाण्याच्या टाक्यांची संख्या वाढविणे
- धूर शोधक व आग विझविणे
- रंगीत तालिम
- आपत्ती काळात बाहेर पडण्याचे मार्ग.

गर्दी व्यवस्थापन

- अभ्यांगत व्यवस्थापन सुविधा
- रांग व्यवस्थापन
- प्रवेश व निर्गमन
- गर्दीची घनता कमी करणेसाठी ऑनलाईन बुकींग प्रणाली.
- गर्दीला मार्क वरून सुचना
- आणीबाणी प्रसंगासाठी.मंदिर कर्मचाऱ्यांची वाढ करणे
- आणीबाणीच्या प्रसंगासाठी समर्पित लिफ्टस्

सुरक्षा तरतुद

- सुरक्षा यंत्रणांसोबत व्यवस्था
- DFMD'S – धातुमापक यंत्र स्थापना.
- CCTV व नियंत्रण कक्ष स्थापना.
- प्रत्येक प्रवेश / निर्गमन येथे सुरक्षा व्यवस्था
- विविध ठिकाणी पोलीस विभागाद्वारे बंदोबस्त.

अभ्यागत सुविधा(Visitor Facilities)

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

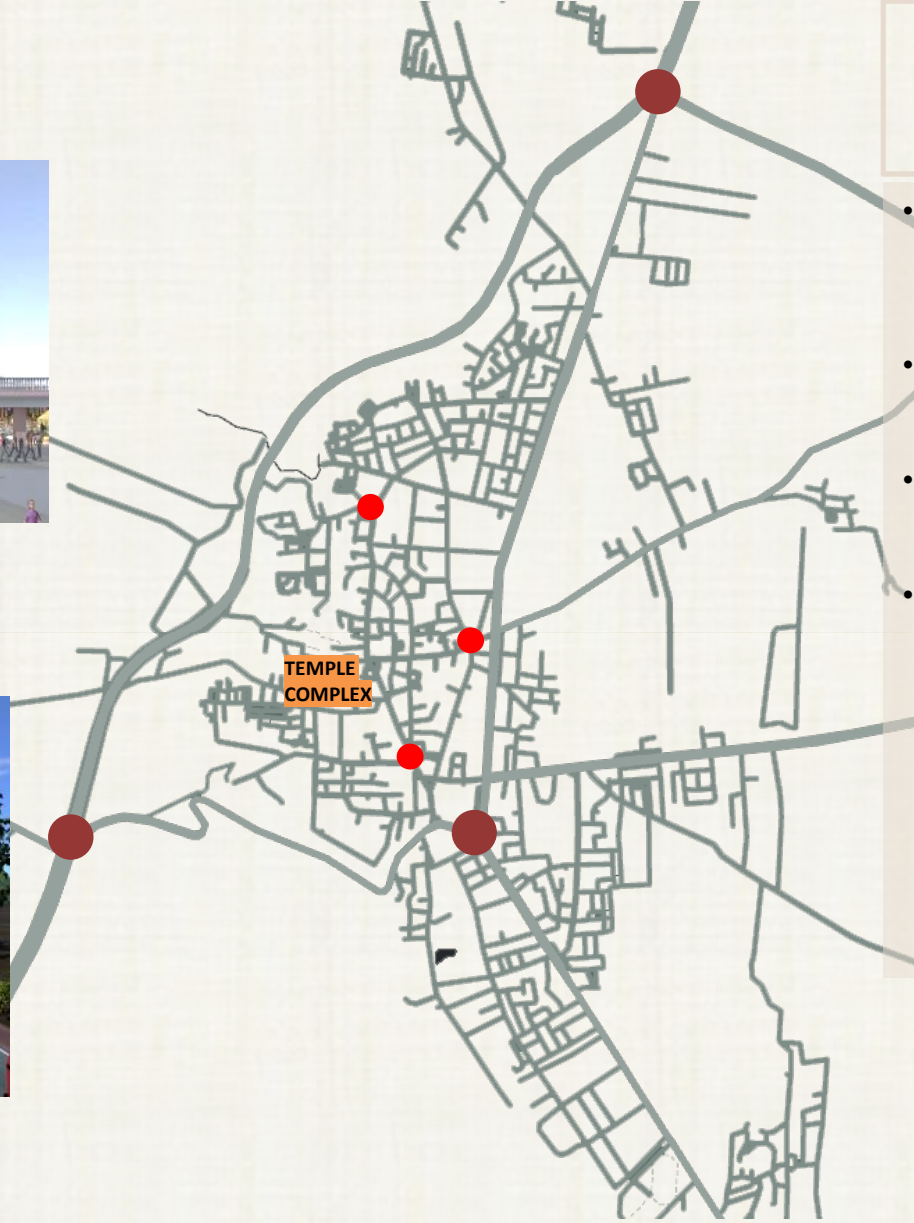
कमान / महाव्दार - अंतर्गत बाह्य

अंतर्गत कमान / महाव्दार

मुख्य कमान / महाव्दार

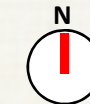
सुची

- अंतर्गत कमान
- मुख्य कमान

- शहारातील तीन रस्त्यावर प्रस्तावित मुख्य व अंतर्गत कमान
- भक्त / अभ्यागतांना मंदीराकडे निर्देशित करण्यात मदत करते.
- परिसराचे सौंदर्य प्रतिबिंबित करणारे वास्तुशिल्प वैशिष्ट्य
- या तीन्ही कमानीमध्ये गर्दी व अजूबाजूच्या हलचालीवर पाळत ठेवणे व सुरक्षा सुविधा प्रस्तावित आहे.

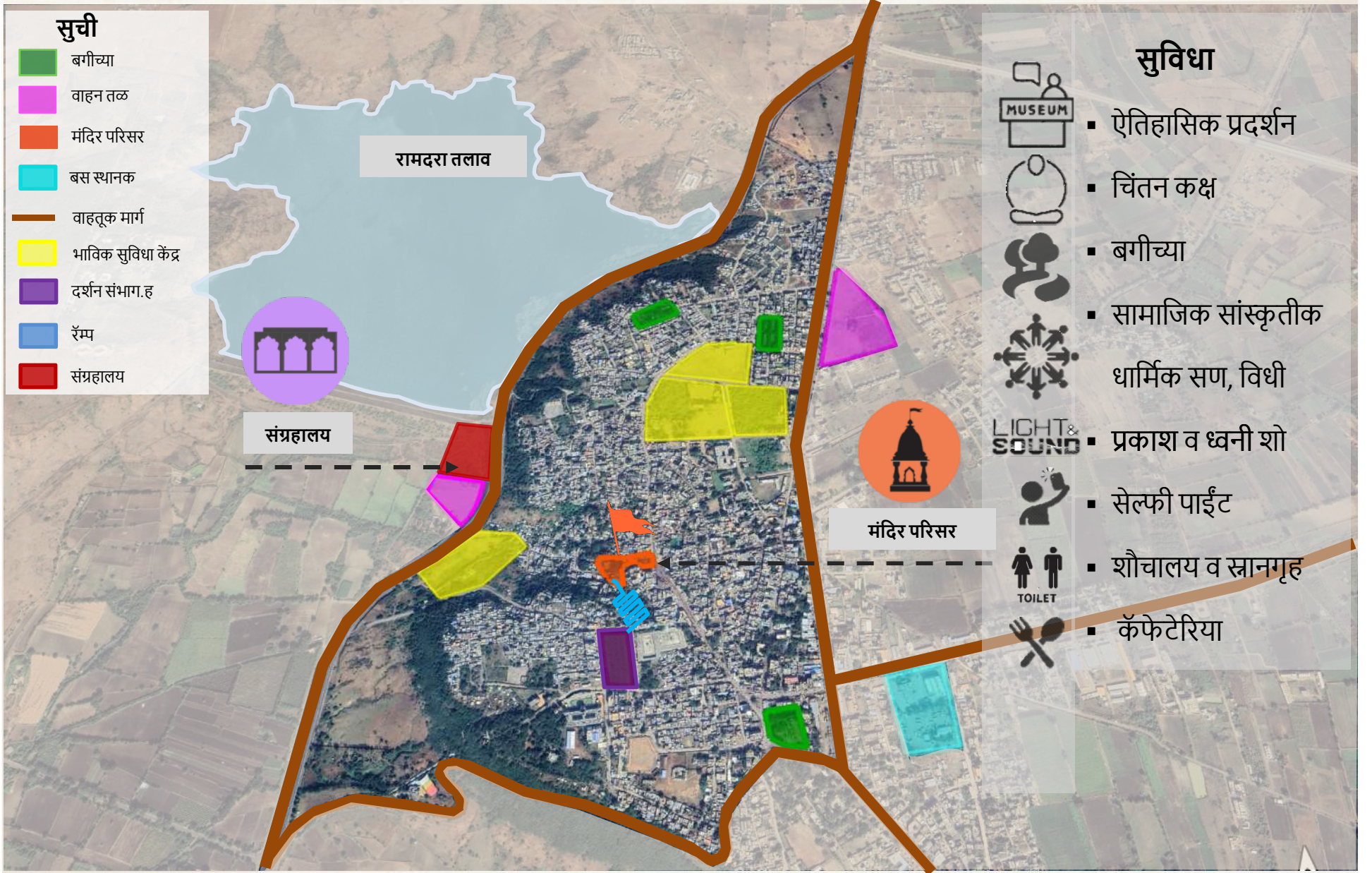
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

संग्रहालय आणि पुतळा

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना – धार्मिक वास्तु – मंदिराचे संवर्धन

मंदिरे

1. तुळजाभवानी मंदिर

2. भारती बुवा मठ

3. बारालिंग मठ

4. घाटशिळ मंदिर

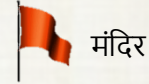
5. पापनाश मंदिर

6. गणपती मंदिर

सुची

मंदिर

7. डुल्या हनुमान मंदिर

8. श्री हिंगळज मंदिर

9. रामवरदायणी मंदिर

10. जिजामाता नगर मंदिर

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना- धार्मिक वास्तु – तिर्थ व विहीर

1. गोमुख तिर्थ

1A. कल्लोळ तिर्थ

2. मंकावती तिर्थ

3. भवानी तिर्थ

4. पापनाश तिर्थ

8. भगवती तिर्थ

कोटाची विहीर

9. लिंगाप्या विहीर

9A. आहिल्यादेवी विहीर

10. जिजामाता कुंड

स्वदेश दर्शन योजना- भाविक सुविधा विकास

नोंदणी कक्ष

CCTV कॅमेरे

पार्किंग

सुरक्षा यंत्रणा

प्रवाशी माहिती केंद्र

सूची

■ PROPOSED TOILET BLOCKS

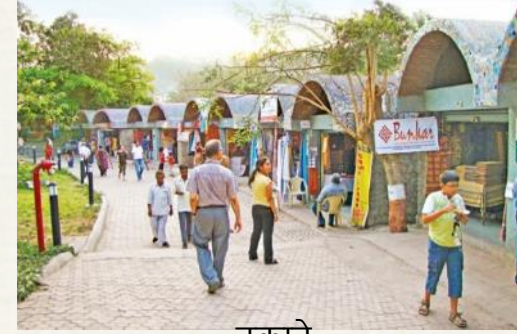
सार्वजनिक शौचालय

हिरकणी कक्ष

स्वदेश दर्शन योजना- भाविकांच्या सुविधेसाठी विकास

दुकाने

प्रदर्शन जागा

उपहारगृह

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

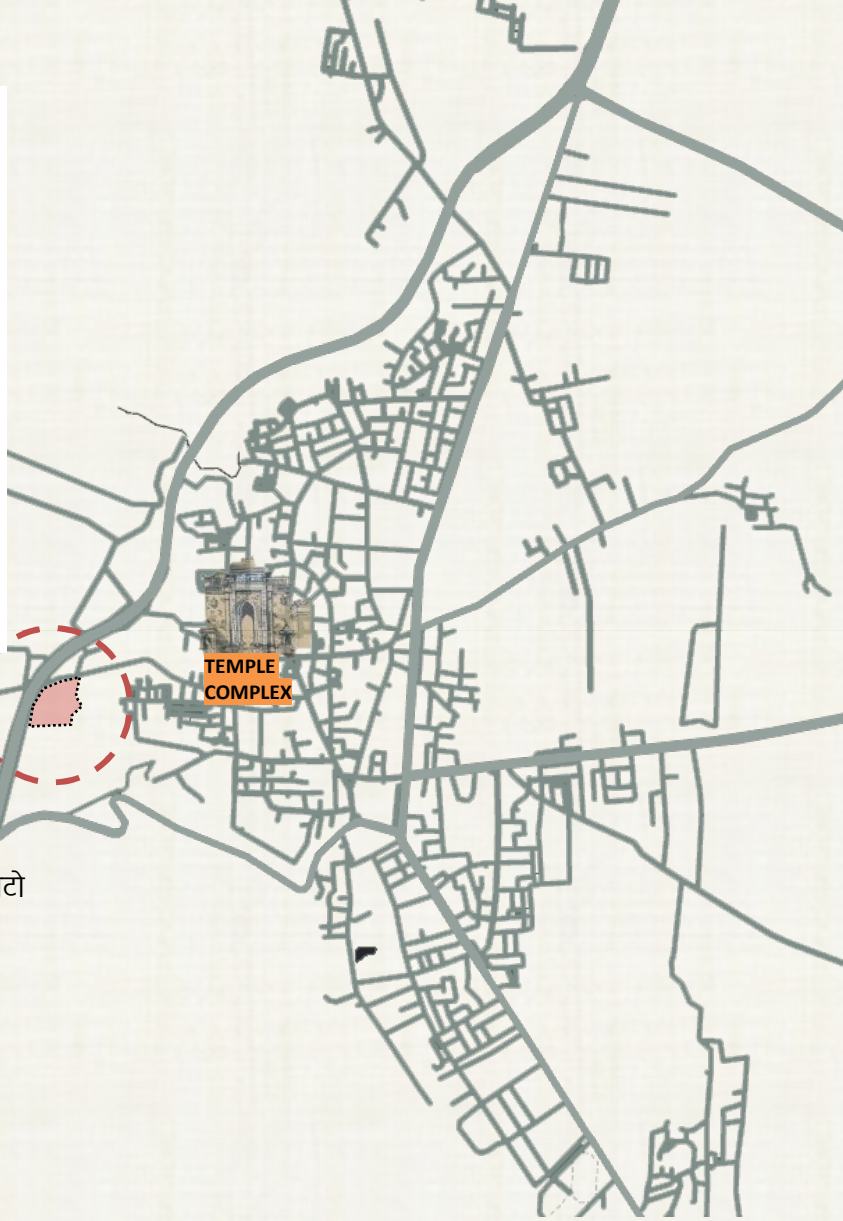
STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना- पायाभुत सुविधांचा विकास - मार्गस्थ सुविधा

PROPOSED
CONCEPTUAL SITE PLAN

सुविधा

1. उपहारगृह	11. विस्तार
2. किरकोळ विक्रेत दुकान	12. वैद्यकीय कक्ष व रुग्णवाहिका
3. विश्रांती कक्ष	13. उद्यान क्षेत्र
4. बालसंगोपन कक्ष	14. इलेक्ट्रीक कार व अटो चार्जिंग स्थानक
5. इंधन स्थानक	15. प्रशासन
6. सुविधा कक्ष केंद्र व एटीएम	उपयुक्ता क्षेत्र
7. आपत्कालीन व्यवस्था व दुरुस्ती सुविधा	
8. भाजन व्यवस्था	
9. वाहनतळ - ट्रक, कार दुचाकी	
10. भविष्यातील निवासस्थान	

रिक्षा चार्जिंग स्थानक

चार्जिंग स्थानक

वैद्यकीय रुम आणि रुग्णवाहिका

मेजवानी कक्ष

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना- विद्यमान उद्यान व तलावाचा भूदृश्यासह विकास

पादचारी व्यवस्था आधुनिकीकरण

तलाव कारंजे लाईट शो

तलावाचे व परिसराचे सौंदर्यीकरण

फळे फुले असेलेली वृक्ष लावून सुशोभिकरण

मुलांचे खेळाचे क्षेत्र

पिण्याचे पाणी कारंजे

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

स्वदेश दर्शन योजना- पायाभूत सुविधांचा विकास – चिन्हे – संकल्पना प्रस्ताव

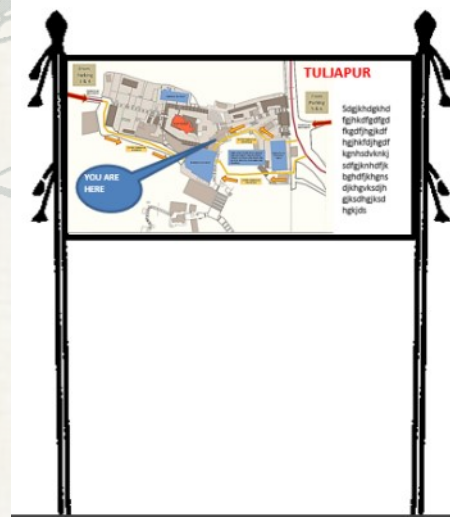
पारंपारिक स्वागत

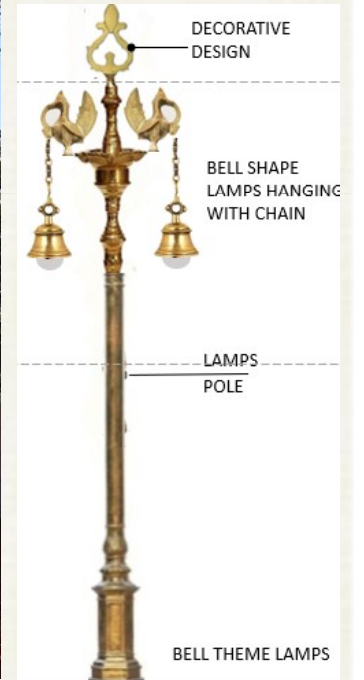
चिन्हे- स्टॅंड सहित मार्गदर्शनासाठी चिन्हे

ढोल ताशा”

चिन्हे – नकाशा

दिवे खांब

स्वदेश दर्शन योजना- पायाभूत सुविधा विकसित करणे - रस्त्यावरील फर्निचर - बेंचस

हायमाष्ट दिवे

रस्ते फर्निचर - बेंचस

टोपीसदृश्य छत

कचरा कुंडी

तारकुंपन वअडथळे

रस्ते फर्निचर - शेड निवारा

अंमलबजावणी योजना

टप्पा -I

प्रारंभ - डीपीआर मंजूर झाल्यापासून 2 महिने

शेवट - डीपीआर मंजूर झाल्यापासून 1 वर्ष

- संवर्धन व जीर्णोद्धार
- स्ट्रक्चरल दुरुस्ती
- मंदिर परिसराची गर्दी कमी करणे

- पायाभुत सुविधांचा विकास
- आवश्यक बांधकाम
- सेवांचे अपग्रेडेशन

टप्पा -II

प्रारंभ-डीपीआर मंजुरी पासून 1 वर्ष

शेवट- डीपीआर च्या कालमर्यादे अनुसार

- पर्यटकांची संख्या वाढविण्यासाठी सुधारणा
- पर्यटन व्यवस्था सुधारणे
- विद्यमान केलेल्या कामाचे अप - ग्रेडेशन करणे
- इतर सुविधा

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

टप्पा क्र. 01 मधील प्रस्तावित कार्य

1. मंदिर परिसराचे संवर्धक काम
  - शिखरांची दुरुस्ती व रंगकाम.
  - गाभाऱ्यातील सोने व चांदी मुलामा करणे.
  - मंदिर परिसराचा विस्तार करणे.
  - शहाजीराजे महाव्दार व जिजामाता महाव्दार या दरम्यानचा भाग रुंदावणे
  - मंदिर परिसरात विसंगत/ नव्याने झालेले बांधकाम काढणे.
  - सीसीटी, पब्लिक, ईल्व्हीकल सिस्टीम, एवीएसी सिस्टीम अद्यावत करणे.
  - कार्यालय.
2. दर्शन प्रतिक्षा सभागृह विकास व बांधकाम.
3. कार पार्किंग सह भाविक सुविधा केंद्राचा विकास व बांधकाम (हुडको आणि आराधवाडी)
4. घाटपरिसरातील प्रवेश व निर्गमन मार्गाचे बांधकाम (रॅम्प व सबवे).
5. छत्रपती शिवाजी महाराजांना भवानी तलवार सादर करणारी आई तुळजाभवानी दर्शवणारी मुर्ती, लँडस्केपिंग व संग्रहालय.
6. दिव्यांसोबत रस्त्याचे रुंदीकरण व दुकाने एकसमान करणे.
7. दिशादर्शक किंवा माहिती फलक लावणे.
8. तुळजापूर शहराच्या चारीही प्रवेश व निर्गमन मार्गावर प्रवेशव्दार करणे.
9. ऑडीटोरीयम.

टप्पा 2 मधील प्रस्तावित कामे.

1. तुळजापूर शहर व परिसरातील पायाभूत सुविधांचा विकास.
2. विशेषतः यात्रे दरम्यान येणाऱ्या भाविकांची व नागरीकांची गरज पूर्ण करण्यासाठी रस्ते विकास.
3. रामदरा तलावा जवळील 10 एकर क्षेत्राचा विकास, पुजारी निवासस्थान धर्मशाळा, विश्रामगृह, यांच्यासाठी पार्किंग व इमारती.
4. फनिक्युलर रेल्वे आराधवाडी पार्किंग ते छत्रपती शिवाजी महाराज महाव्दार पर्यंत.
5. तुळजापूर शहरातील सधय परिस्थितील भक्त निवास पार्किंग क्षेत्र विकास करणे.
6. इलेक्ट्रीक लाइन शिफ्टींग.
7. पोलीस विभाग सुविधा व गर्दी व्यवस्थापन.
8. नगरपरिषदची कामे, सांडपाण्याची व्यवस्था व एस टी पी.

भु- संपादन

Land Acquisition Costing

Sr. No.	Particular	Cost (In Crore)
A	For Devotee Facilities	
1	Truck Terminal	58.06
2	Bus Depo	18.18
3	Hudco Parking	31.40
4	Ghatshil Parking	3.30
5	Valley	3.39
	Total Costing for Devotee Facilities	114.33
B	For Road Widening	
1	Bhavani Mandir to NH 211- widening of 9 to 12 meters	15.96
2	Bhavani Mandir Road to Parking Road- widening of 6 to 12 meters	7.54
3	Chhatrapati Shivaji Mahadwar to Temple road	14.14
4	Dharashiv Road to Latur Road 18 meter road development	28.81
5	Bhavani Road to Ghatshil - widening of 12 to 18 meters	28.83
6	Bhavani Road- Hutatma Smarak to Aarya Chowk- Kisan Chowk - widening of 6 to 12 meters	31.92
7	Kmanves, Maruti Mandir to Doctor Babasaheb Ambedkar Chowk- widening of 9 to 12 meters	3.08
	Total Costing for Road widening	130.26
	Total Costing for Devotee Facilities & Road widening	244.60

* The costings mentioned above are as per land acquisition cost received from Tuljapur Municipal council

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

अंमलबजावणी योजना – टप्पा -1

Conservation and Management Plan of the Monument Shri Tulja Bhavani Temple For Shri Tulja Bhavani Temple Trust, Tuljapur

Estimate Of Phase I works

Sr. No	Description of work	Amount in Crores (Rs.)
1	Repair & Painting Of Shikhar A. Recreation of broken parts of carvings B.New painting	₹ 0.75
2	Gabhara Area Gold & Silver Leafing work A.Removal of Existing marble cladding in main Gabhara B.Proposal of Golden & Silver leafing work in main Devicha Gabhara & adjoining area	₹ 3.75
3	Construction Of Entrance & Exit Route In Valley Area (Ramp & Subway) A.Covered Ramp & subway proposed from Pre-Entry waiting area to Darshan mandap B.Emergency facilities like toilets,cafeteria,surveillance room,child room,medical room on ramp	₹ 66.00
4	Development & Construction of Darshan Mandap (Ghatshil parking (Basement+G+3) & Bhavani Tirth) A.First & Second floor for devotee's waiting area & viewing gallery used for Kalash Darshan during Kojagiri Purnima B.Ground floor for facilities like frisking area, shops, security system, drinking water facility, toilet/wash facility, feeding room, first aid, food facility, lockers, footwear stands etc. C.Third floor for Administrative office	₹ 180.00
5	Temple Precint Extension Including Removal Of Incongruent Structure, Reconstruction Of Tukoji Bua Math, Inculding Removal Of Amphitheatre & Allide Construction Works Of The Temple A. Extension of Precint by removal of Incongruent Structures(Bedkar staircase,office buildings,toilets,police chawki,police quarters,halls,stairs in vicinity etc.) B.Demolition & reconstruction of Tukdoji Buva math C.Removal of amphitheatre & Allide Construction Works Of The Temple D. Archway between Raje Shahaji Mahadwar and Rajmata Jijau Mahadwar.	₹ 75.00
6	Statue depicating the Maa Tuljabhavani presenting Bhavani Talwar to chhatrapati Shivaji Maharaj, Landscapping & Museum. A.108 feet Statue depicating the Maa Tuljabhavani presenting Bhavani Talwar to chhatrapati Shivaji Maharaj. B.Museum with facilities like display area,management area,toilets,foot court,office area,stor area,security services,meditation hall,landscaping garden,selfie points etc. C.Beautification by Light & Soundshow at Ramdhara Lake	₹ 34.00

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

अंमलबजावणी योजना – अंदाज टप्पा -1

Sr. No	Description of work	Amount in Crores (Rs.)
7	Widening of roads along with lights for uniformity of existing shops by providing facade A.Widening of roads within the town. B.Spine roads to develop to 30m wide C.The lamp post of 4m on both sides of roads D.Uniformity of shops along proposed widening of road	₹ 48.00
8	Signage Board A.Signage for directions,instructions,warnings & maps on various locations. B.Signage will be thematic based of Maratha culture	₹ 0.75
9	Entrance gate at all four entry & exit points of Tuljapur	₹ 9.00
10	Bhavik Suvridha Kendra with Car Parking (Hudco & Aaradhwadi) (Basement+G+1) (Total Area: 1,20,000 Sqm) A. The strcuture shall have basement +Ground+Podium. B. Used for devotee vehicle parking at basement & upper floors C. Shall have amenities like food/snacks,drinking water,toilet/bath facility,emergency service,first-aid kit etc. D.Podium parking roof covered with solar panels	₹ 420.00
11	Auditorium (600 Person) (Total Area :5000 Sqm) A.Auditorium with seating arrangement of 600 Persons	₹ 26.00
12	Proposed Ovaris in Place of Abhishek Hall (Basement Floor) A.Abhishek hall will be demolioshed & build as a new Back office. B.The structure will have basement floors & Above is temple campus. C.Building shall have 4 rooms for Pujari, Admin office, Store Room & Strong rooms & above it Space for Rituals activities.	₹ 9.00
13	CCTV, Public Address System (PAP)& HVAC A.CCTV at Pre Entry Waiting Area, Pilgrimage Facilitation Centre with Car Parking & at pathways to temple B.CCTV with audio recording in small offices,conference rooms etc.	₹ 6.00
14	Upgradtion of Existing Electrical System	₹ 5.00
	TOTAL AMOUNT FOR PHASE I WORKS	₹ 883.25
	4% Contigency	₹ 35.33
	ADD CONSULTANY FEES AS PER PWD GR : 3.5% (1.5 % FOR DESIGN+ 2.0 % FOR P.M.C)	₹ 30.91
	LAND ACQUISITION COST	₹ 244.60
	TOTAL	₹ 1,194.09
	ADD 18% G.S.T	₹ 214.94
	GRAND TOTAL FOR PHASE I WORKS	₹ 1,410.00
	Say	₹ 1,410.00

Note :- The above costing is as per Current Prevailing rates & are subject to increase during actual Execution

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

वर्तमान स्थिती

- सविस्तर प्रकल्प अहवाल सादर केला आहे.
- संवर्धन लेखा परिक्षण अहवाल सादर केला आहे.
- सादर केलेला प्रस्तावित सुविधांसाठी मुलभुत तपशिल सह लेआऊट.
- संवर्धन रेखांचित्रे आणि मंदिर परिसराचा तपशिलवार तांत्रिक छाननी अंतर्गत राज्य पुरातत्व विभागाकडे सादर केला आहे.
- PWD फेज - 2 ची निविदा काढली आहे.
- राज्य सरकारच्या योग्य परवानगीने आम्ही येत्या 2 महिन्यात मंजूरीची संपूर्ण प्रक्रीया पूर्ण करण्याची योजना आखत आहोत आणि विकास आराखडयाच्या मंजूरी नंतरची अंमलबजावणी त्वरीत हाती घेतली जाईल.

दिनांक 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
1	पार्किंग एकूण क्षेत्र	<p>:- एकूण पार्किंग क्षेत्र</p> <p>हुडको भाविक सुविधा केंद्र वर पार्किंग</p> <ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रफळ 104574 चौ.मी. साधारण चार तास वाहन थांबेल एका वाहनास NBC नुसार 23 चौ.मी जागा एका वेळी प्रति स्लॉट 4500 वाहने थांबतात. एका दिवशी - 27000 कार पार्किंग करता येतात. <p>भाविक सुविधा केंद्र (आराधवाडी)-</p> <ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रफळ 53056 चौ.मी. साधारण चार तास एक वाहन थांबेल एका वाहनास NBC नुसार 23चौ.मी. जागा 2300 वाहने पार्किंग करता येतील एकावेळी दर दिवशी - 13800 वाहने पार्किंग करता <p>अशा प्रकारे दोन्ही पार्किंग मध्ये- 40800 वाहने</p>

प्रस्तावित पार्किंग क्षेत्र तपशील

कार पार्किंग सह भाविक सुविधा केंद्र - आराधवाडी

- क्षेत्रफळ 53056 चौ. मी.
- दर्शन वेळ 4 तास
- NBC नुसार 23 चौ. मी. प्रती कार
- पार्किंग मध्ये 2300 कार उपलब्ध
- एकुण कार पार्किंग 13800 कार प्रती दिन

धाराशिव हुन

कार पार्किंग सह भाविक सुविधा केंद्र - हुडको

- एकूण क्षेत्रफळ 104574 चौ. मी.
- दर्शन वेळ 4 तास
- NBC नुसार 23 चौ. मी. प्रती कार
- पार्किंग संविधा 4500 कार प्रती स्लॉट
- एकुण कार पार्किंग 27000 कार प्रती दिन

850 मी

600 मी

लातुर हुन

त्यामुळे एकूण कार पार्किंग 40800 कार प्रती दिन

नळदुर्ग हुन

सोलापूर हुन

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

दर्शनासाठी ४ तासांचा वेळ गृहीत धरून एका वेळी ४५०० वाहने उभी करण्याची याची क्षमता आहे दिवस भरामध्ये २७००० वाहने येथे उभी केली जाऊ शकतील. इमारती मध्ये तल मजल्यावर भाविक सुविधा केंद्र प्रस्तावित असून तलघर इमारतीचे छत व समोरील मोकळ्या जागेवर वाहन तल प्रस्तावित केले आहे.

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
1	पार्किंगचे मंदिरापासून अंतर:- आणि लागणारा वेळ	<p>एकूण पार्किंग क्षेत्र. मनुष्याचा चालण्याचा वेग 4.82KM/H</p> <p>टप्पा - 1</p> <ul style="list-style-type: none"> हुडको वाहन तळापासून दर्शन मंडप 0.85 कि. मी. आहे. पायी 11 मिनिटे व स्थानिक वाहनाने 5 मिनिटे आराधवाडी वाहनतळा पासून दर्शन मंडप 0.60 कि. मी. आहे. पायी 8 मिनिटे व स्थानिक वाहनाने 5 मिनिटात पोहचता येईल. दर्शन मंडपातून मंदिरापर्यंत बोगदा रॅम्प अंतर 0.75 कि. मी. वेळ 09 मिनिटे.

प्रस्तावित पार्किंग क्षेत्र तपशील.

भाविक सुविधा केंद्र आराधवाडी

- अंतर 0.60 पायी चालण्याचा वेळ 8 मिनिटे लागतात.
- दर्शन मंडप ते मंदिर अंतर(सबवे, रॅम्प आणि सध्याचा दर्शन मंडप) 0.75 कि. मी. पायी वेळ 09 मिनीटे
- एका भाविकाला चालत फक्त 17 मिनीटे लागतात.

धाराशिव हुन

हुडको वाहनतळ

- अंतर 0.85 कि. मी. पायी चालावे लागेल 11 मिनीटे
- दर्शन मंडपातून मंदिर पर्यंत अंतर(सबवे, रॅम्प आणि सध्याचा दर्शन मंडप) 0.75 कि. मी.
- एका भाविकाला साधारण 19 मिनीटे चालवे लागेल

850 मीटर

600 मीटर

लातूर हुन

सोलापूर हुन

नळदुर्ग हुन

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
1	मंदिर पर्यंतचे अंतर आणि:- लागणारा वेळ.	टप्पा -2 <ul style="list-style-type: none"> आराधवाडी येथील भाविक सुविधा केंद्र येथून दर्शन मंडपाच्या तळ मजल्यावर थेट प्रवेश. अंतर 0.5 कि. मी. पायी चालण्यासाठी लागणारा वेळ 10 मिनिटे.

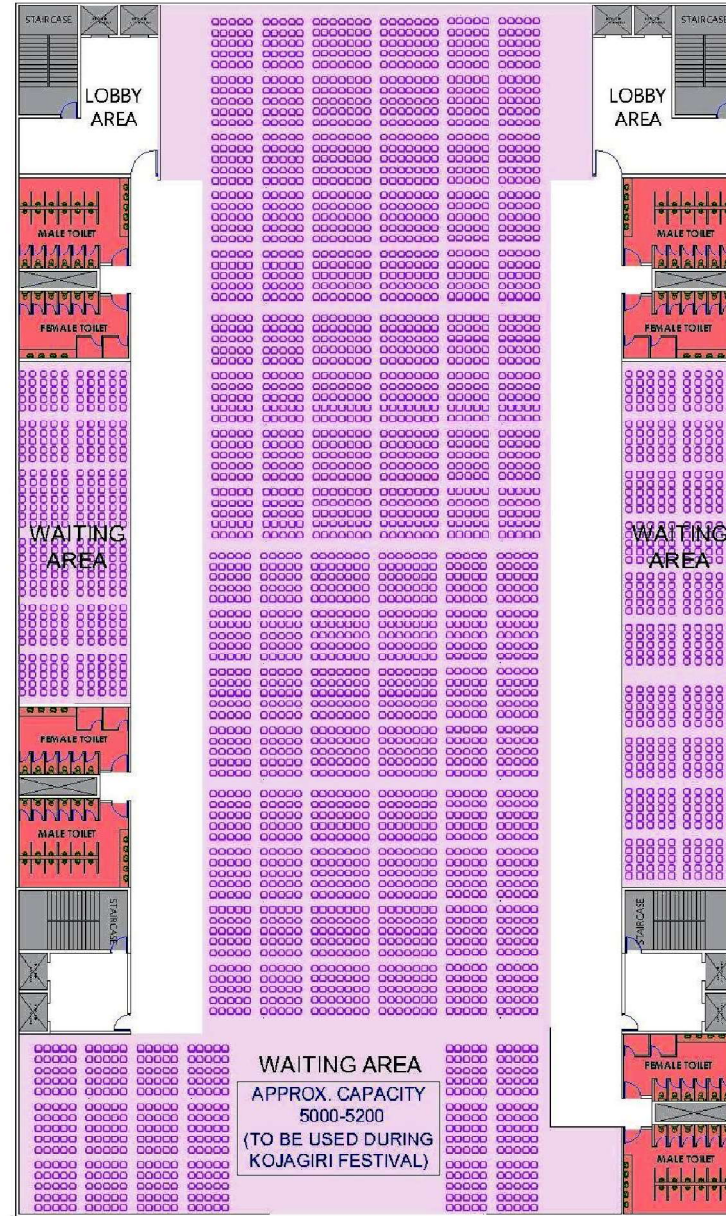
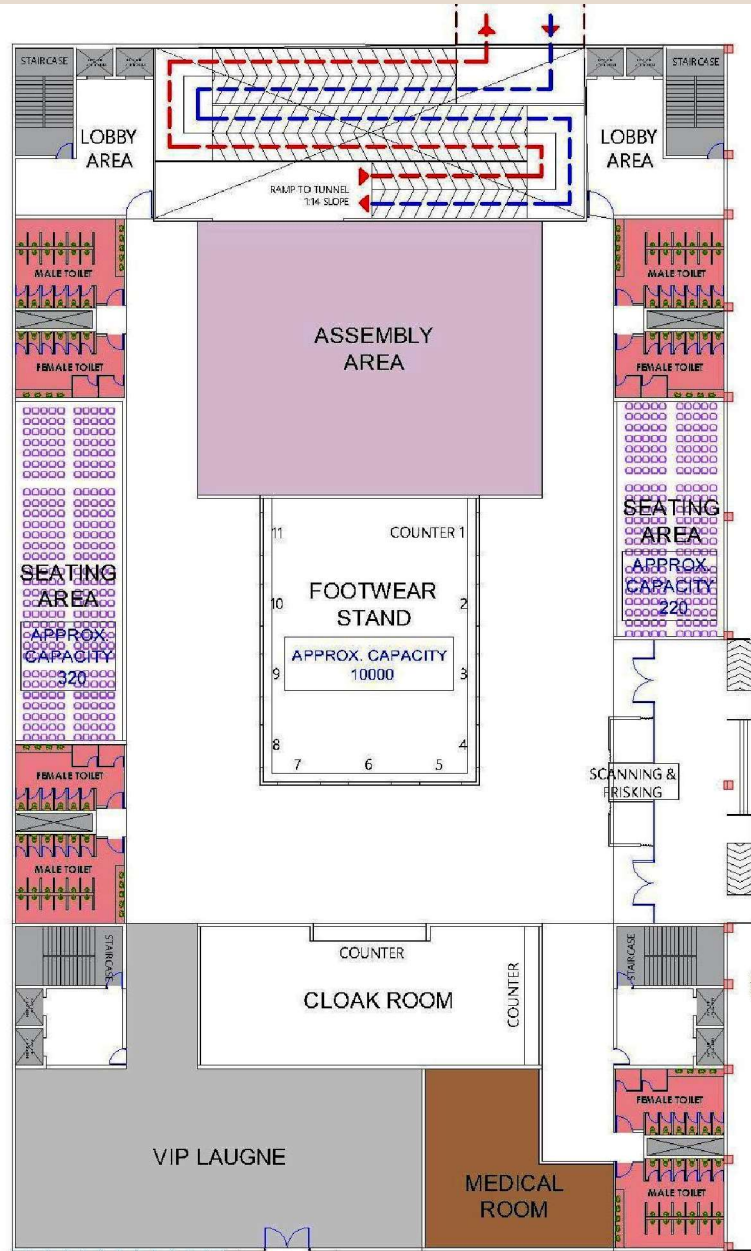

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
2	एका व्यक्तीला दर्शन मंडपात किती जागा लागेल ? एका वेळी दर्शन मंडपात किती लोक उभे राहू शकतात ? भाविकांची संख्या	<p>Neifert अर्किटेक्चर नुसार 1.25 मीटर क्षेत्रात चार लोक उभे राहतात.</p> <p>Neifert अर्किटेक्चर एका व्यक्तीला बसण्यासाठी 6.59 फूट जागा लागेल.</p> <ul style="list-style-type: none"> दर्शन मंडपात 10,540 भाविक बसून दर्शन वेळेची प्रतीक्षा करू शकतात. दर दोन तासाला दर्शनाचे 11 स्लॉट ज्यामध्ये 10,540 भाविक बसू शकतात. अशा प्रकारे 1,15,940 भाविक दर दिवशी दर दोन तासाला 1500 भाविक दर्शन रांगेत जाऊ शकतात म्हणजेच दर तासाला 16500 भाविक. प्रतिदिवशी दर्शन मंडपाची एकूण क्षमता 1,46,440

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

दुसरा मजला ५००० भाविक

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

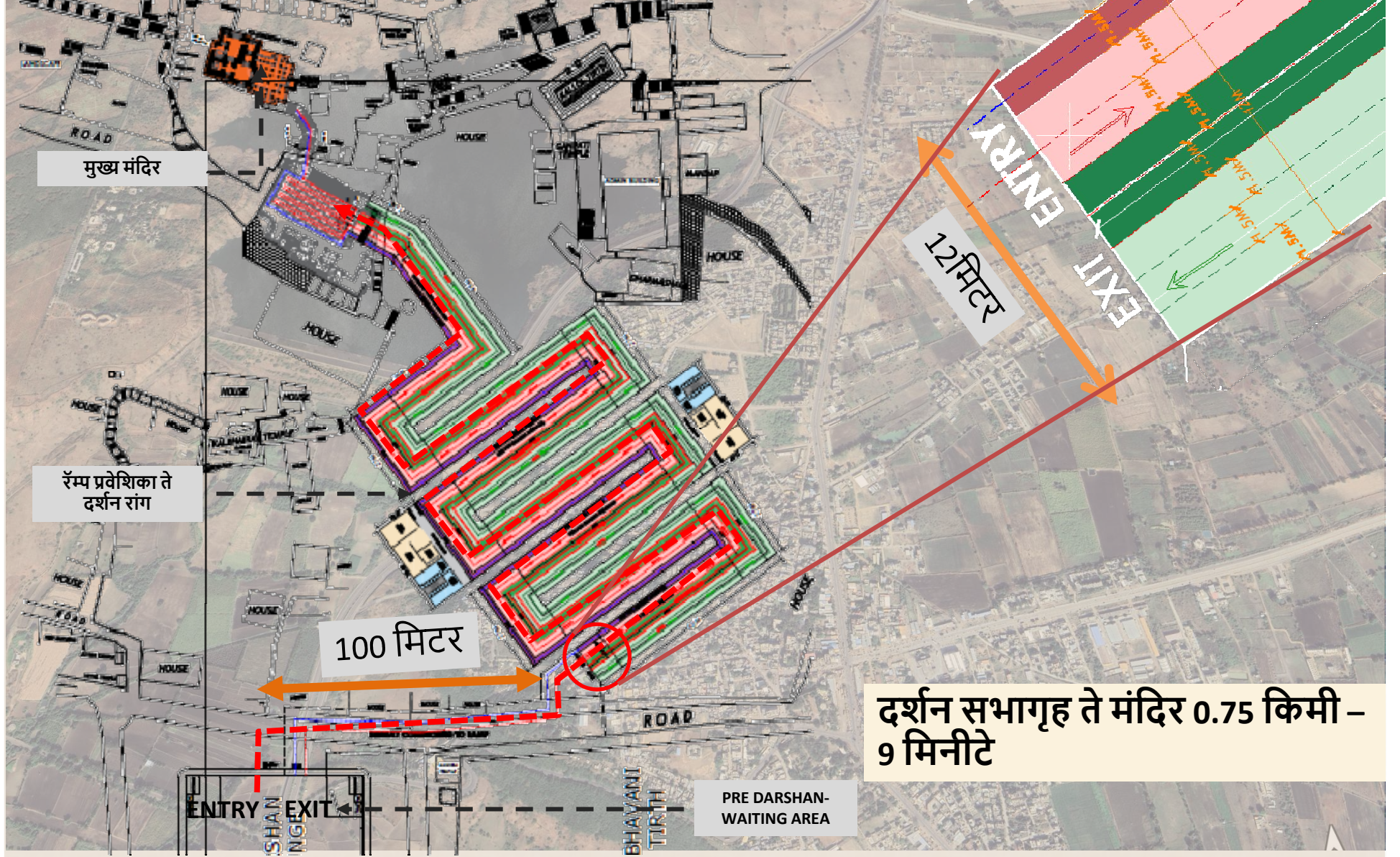
दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
3	वाहन तळ ते दर्शन मंडप:- अंतर किती ? दर्शन मंडप ते मंदिर अंतर किती ? भुयारी मार्गाची लांबी रुंदी किती ?	मंदिरपासुनचे अंतर आणि लागणारा वेळ- मनुष्याचा सरासरी चालण्याची वेग क्षमता 4.82KM/H टप्पा - 1 <ul style="list-style-type: none"> हुडको येथील भाविक सुविधा केंद्रातून 11 मिनीटे पायी चालत, किंवा स्थानिक वाहनाने 5 मिनीटात भाविक दर्शन मंडपात दाखल. आराधवाडी येथून अंतर 0.60 कि. मी. (पायी वेळ 8 मिनीटे) 5 मिनीटात स्थानिक वाहनाने भाविक दर्शन मंडपात येईल. दर्शन मंडपातून भुयारी मार्ग, रॅम्पव्दारे अंतर 0.75 कि. मी. वेळ 09 मिनीटे.
4.	माहिती सांगणारे फलक जागो जागी लावणार.	<ul style="list-style-type: none"> माहिती सांगणारे फलक विविध ठिकाणी लावले जातील .

प्र. 3 – एक पार्किंग आणि दर्शन मंडप (दर्शनपूर्व सभागृह ? दर्शन सभागृह ते मंदिर यामधील अंतर, लांबी आणि रुंदिच्या दृष्टीने अंडरपासचा आकार किती आहे)

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

प्र. 3 – एक पार्किंग आणि दर्शन मंडप (दर्शनपूर्व सभागृह ? दर्शन सभागृह ते मंदिर यामधील अंतर, लांबी आणि रुंदीच्या दृष्टीने अंडरपासचा आकार किती आहे)

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 3 - एक पार्किंग आणि दर्शन मंडप (दर्शनपूर्व सभागृह ? दर्शन सभागृह ते मंदिर यामधील अंतर, लांबी आणि रुंदीच्या दृष्टीने अंडरपासचा आकार किती आहे)

भुयारी मार्ग १०० मीटर लांब १२ मीटर रुंद

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 3 – एक पार्किंग आणि दर्शन मंडप (दर्शनपूर्व सभागृह ? दर्शन सभागृह ते मंदिर यामधील अंतर, लांबी आणि रुंदीच्या दृष्टीने अंडरपासचा आकार किती आहे)

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

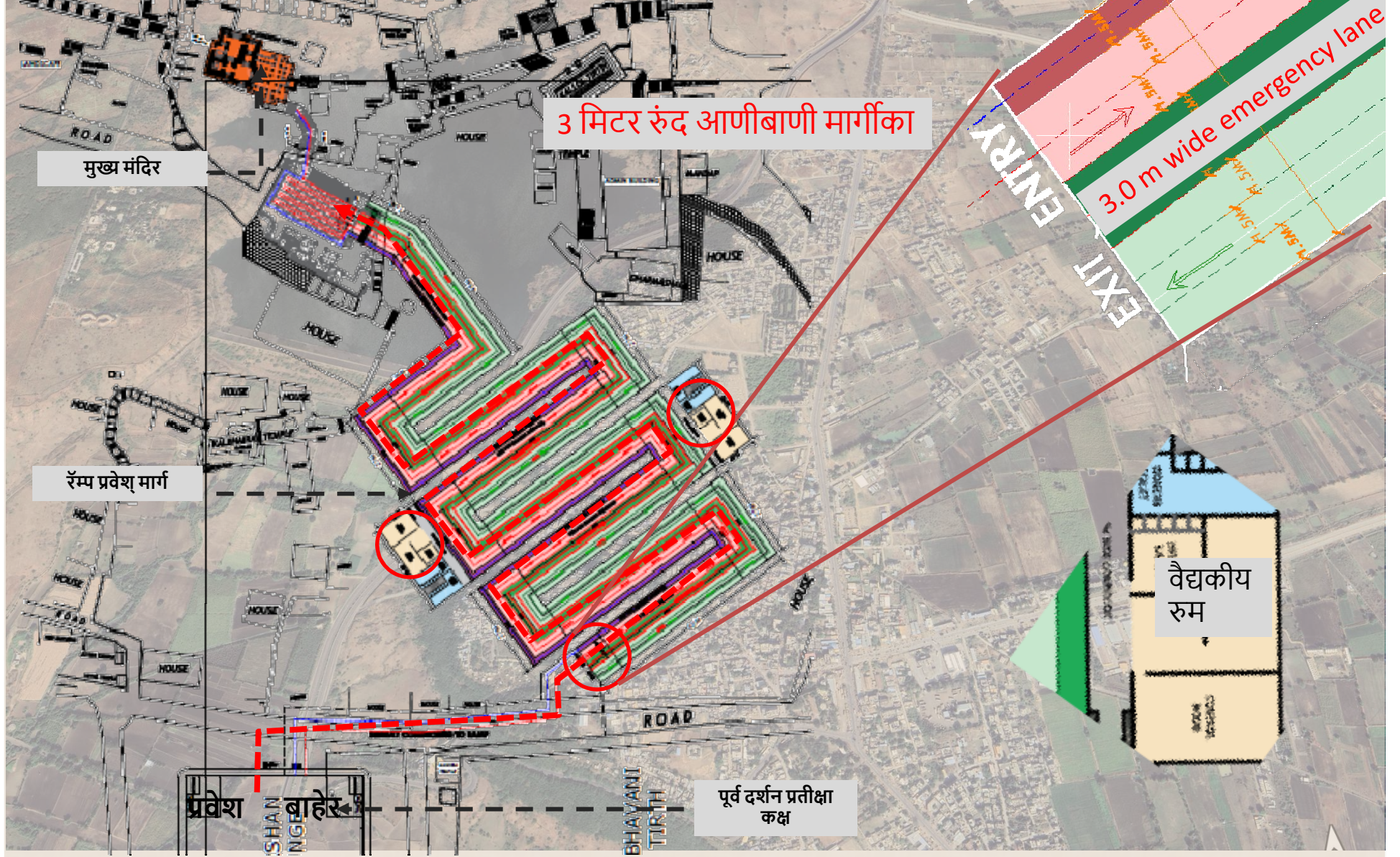

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
5	देवी भक्तांसाठी आपत्ती:- व्यवस्थापनाचे काय सुविधा आहे.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ नियोजित रॅम्प मध्ये 2 वैद्यकीय कक्ष ज्याला एका बाजूने प्रवेश व एका बाजूने बाहेर पडण्याचा राखीव मार्ग, त्याच बरोबर 3 मीटर चे आणीबाणी परिस्थीत बाहेर पडण्याचा राखीव मार्ग. ▪ यासह दोन आणीबाणी बाहेर पडण्याचे मार्ग राजमाता जिजाऊ श्री छत्रपती शिवाजी राजव्दार. ▪ एक लिफ्ट प्रस्तावित आहे. ▪ दर 30 मीटरला भुयारी मार्गामध्ये आणीबाणी प्रसंगी बाहेर पडण्याचे राखीव मार्ग ▪ नविन अभिषेक मंडप जवळ आणीबाणी प्रसंगी तात्काळ प्रतिसाद कक्ष उघडण्यात येईल.

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

अपात्कालीन परिस्थिती

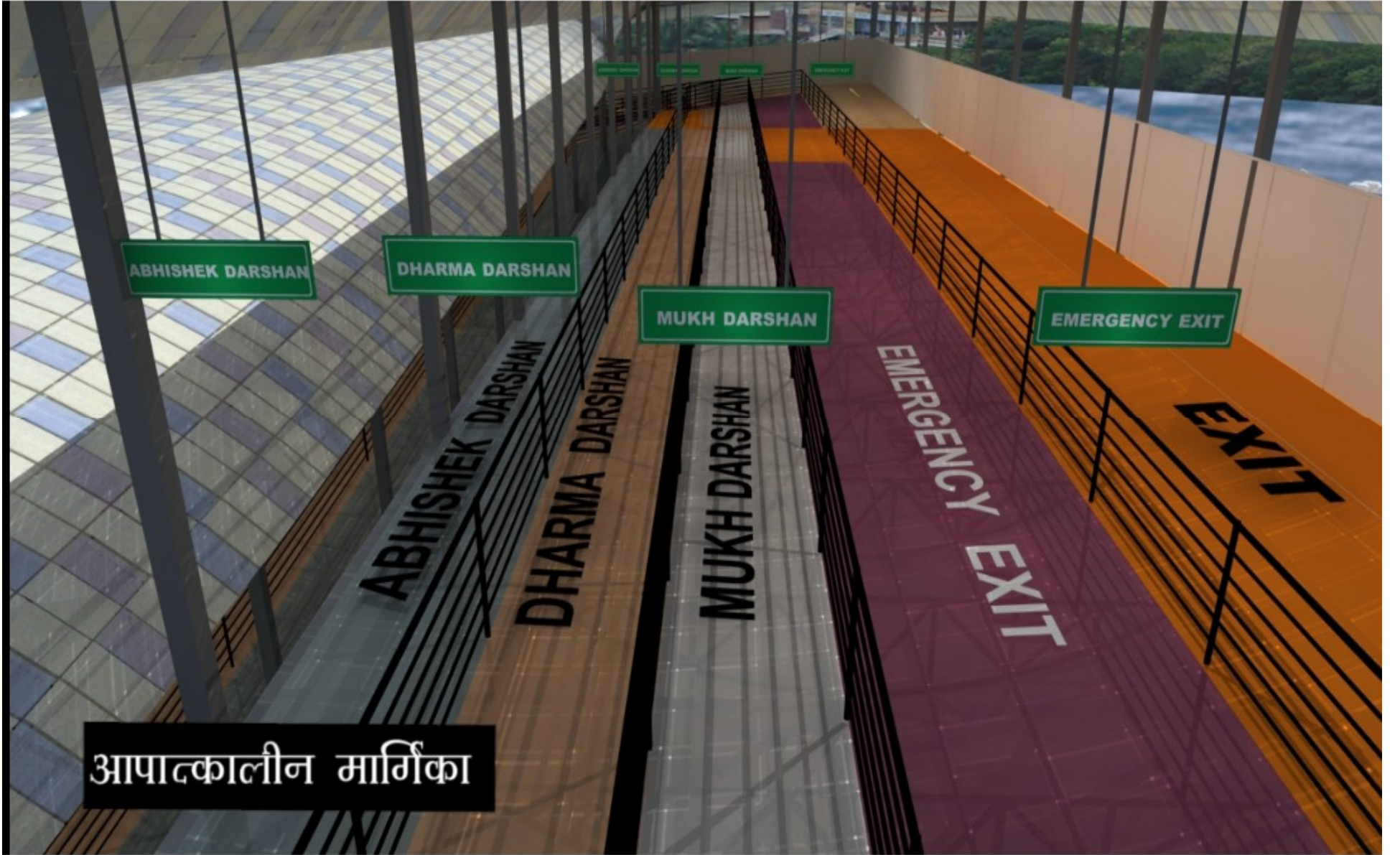

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

आपात्कालीन मार्गिका

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

की ३० मीटर अंतरावर स्वयंचलित दरवाजे

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

आपत्ती निवारण शौचालय हिरकणी कक्ष वैद्यकीय मदत कक्ष
पोलीस नियंत्रण कक्ष पिण्याच्या पाण्या व्यवस्था

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 5 श्रीदेवीजींच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांसाठी आपत्कालीन व्यवस्थापन काय असेल?

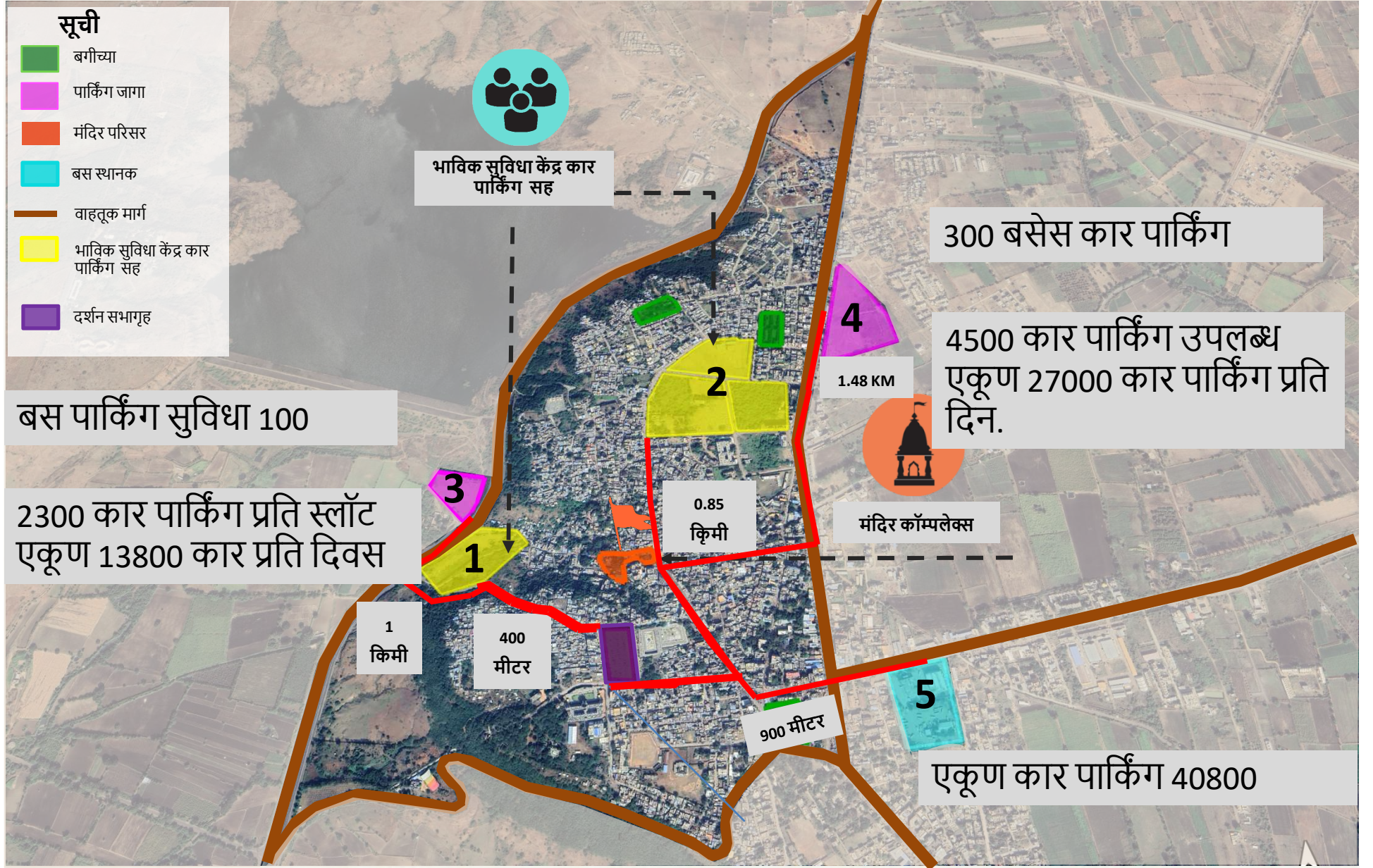
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
6	शारदीय नवरात्र महोत्सव:- दरम्यान पार्किंग व्यवस्थापनावर तपशीलवार माहिती द्यावी.	भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंगसह (हुडको प्लॉट) <ul style="list-style-type: none"> एकूण कार पार्किंग 27000 कार प्रति दिन. भाविक सुविधा केंद्र कार पार्किंगसह (आराधवाडी प्लॉट) <ul style="list-style-type: none"> एकूण कार पार्किंग- 13800 कार प्रति दिन. बस पार्किंग <ul style="list-style-type: none"> हुडको प्लॉट जवळ 1.5 कि. मी. अंतरावर खाजगी बस पार्किंग - 01 चालत जाण्यासाठी लागणारा 20मिनिटे / 42000 चौ. मी. क्षेत्र 300 बसेस. आराधवाडी प्लॉट जवळ खाजगी बस पार्किंग - 02 अंतर 1 कि. मी. चालत जाण्यासाठी लागणारा वेळ 13 मिनिटे 14080 चौ. मी. क्षेत्र - 100 बसेस

प्र. 6 शारदीय नवरात्र महोत्सव दरम्यान पार्किंग व्यवस्थापनाची सवस्तिर माहिती द्या.

प्र. 6. शारदीय नवरात्र महोत्सव पार्किंग व्यवस्थापनाची सविस्तर माहिती द्या

शिखर दर्शनासाठी नविन
महाव्दार प्रस्तावित आहे

महाव्दार

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
7	अग्नीशमनासाठी कोणत्या सुविधा केल्या आहेत ?	<ul style="list-style-type: none"> मंदिर परिसरामध्ये सध्या फायर हायड्रंट लूप लाईन आहे. परंतु तपशिलवार रचना NBC च्या तरतुदी नुसार अपग्रेड करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सर्व प्रस्तावित संरचना. अग्नीशी सुसंगत केल्या जातील. तपशीलवार डिझाइन करतांना तपशिल आणि स्थाने निश्चित केले जातील.
8	गाभा-याच्या भिंतीवर सुवर्ण-मुलामा सुशोभिकरण करणे बाबत.	<ul style="list-style-type: none"> संचालक ASI यांच्या संयुक्त स्थळ भेटीदरम्यान या मुद्यावर चर्चा झाली. तथापी, विद्यमान संस्थानला इजा न करता सजावटीच्या सोनेरी मुलामा सुशोभिकरण करणे कार्य केले पाहिजे अशी चर्चा झाली.

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

PROPOSED INTERIOR UPGRADATIONS

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
9	जेष्ठ नागरीकांसाठी कोणत्या प्रकारच्या सुविधा पुरविण्यात आल्या आहेत ? ते डी.पी. आर. चा भाग आहेत का ?	<ul style="list-style-type: none"> विविध ठिकाणी वॉश रुम, वैद्यकीय कक्ष, नियंत्रण कक्ष, विविध आसन कक्ष विविध आसन व्यवस्था, पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था इत्यादी प्रस्तावित आहेत. दर्शन रांगेत बाजूच्या दिशेन बैठक व्यवस्था असेल. रॅम्प मध्ये जेष्ठ नागरिकांसाठी खास लेन प्रस्तावित करण्यात आली आहे. विशेष व्यक्तीसाठी तुकोजी बुवा मठाजवळ अपत्कालीन लिफ्ट प्रस्तावित आहे.

प्र. 9 ज्येष्ठ नागरिकांसाठी कोणत्या सुविधा दिल्या जातात? ते डी पी आर चा भाग आहे का?

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

आपत्ती निवारण शौचालय हिरकणी कक्ष वैद्यकीय मदत कक्ष
पोलीस नियंत्रण कक्ष पिण्याच्या पाण्या व्यवस्था

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

पर्यावरण पूरक विद्युत वहान

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
10	ग्रामस्त आणि त्यांच्यावर:- अवलंबुन असणारांसाठी कोणते प्रयत्न केले गेले ?	<ul style="list-style-type: none"> मूळ रचनेमध्ये कोणताही बदल केला जाणार नाही. भाविक सुविधा केंद्रापासून हुडको कार पार्किंग ते भवानी रोड अशी भाविकांची वर्दळ चालु राहणार आहे. हुडको जवळील खासगी बस पार्किंग पासून आर्य चौक रोड वरुन भाविकांची वर्दळ चालू आहे. त्यामुळे भाविकांची मोठया प्रमाणात सोय होणार आहे. त्यामुळे स्थानिकांच्या जीवन मानावर वीपरीत परिणाम होण्याची नाही. आमच्या प्रस्तावानुसार आम्ही सर्व दुकानांच्या प्रवेश व्दाराच्या उंचीचे मानकीकरण करत आहोत.

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

शुक्रवार पेठ मार्ग

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

भवानी रोड

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

बारलिंग मठ रस्ता व समाज मंदिर रस्ता

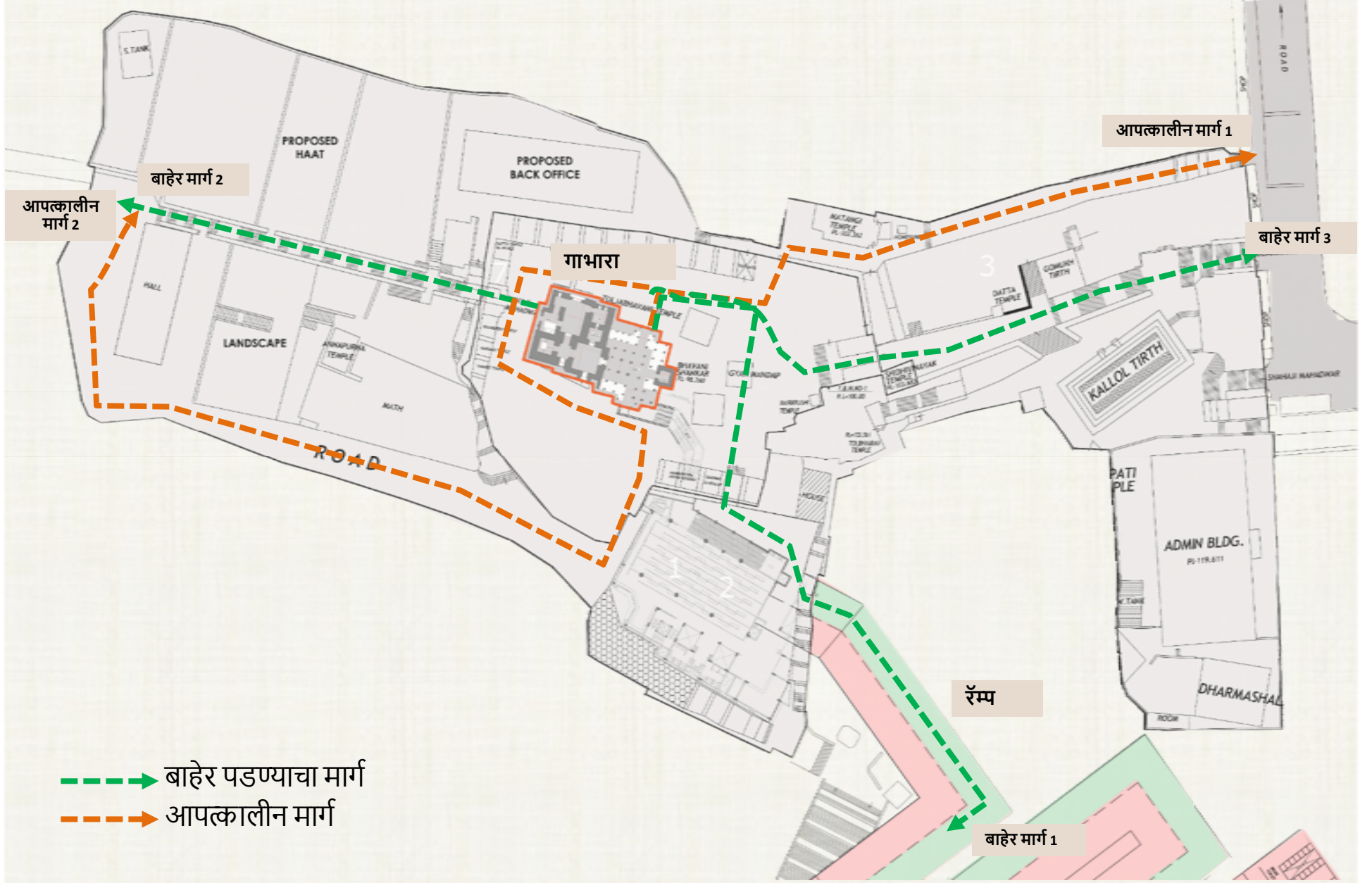
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
11	कोणत्याही प्रकारच्या फेरबदलासाठी श्री क्षेत्र पंढरपूर साठी नियुक्त डी.पी.आर यांच्याशी सल्ला मसलत केली का ?	कोणत्याही प्रकारच्या फेरबदलासाठी श्री क्षेत्र पंढरपूर साठी नियुक्त डी.पी.आर यांच्याशी सल्ला मसलत केली आहे.
12	श्री देवीजींच्या भाविकांना परत त्यांच्या स्थानाकडे जाण्यासाठी अंतर दर्शक माहिती तपशील ठेवावा.	दर्शन रॅम्प मध्ये परतीच्या रॅम्पची सोय आहे. <ul style="list-style-type: none"> बाहेर जाणारी रांग (लांबी 750 मी व रुंदी 1.5 मी x 3 रांगा) मार्ग चिनांकीत, अंतर व आपत्कालीन निर्गमन चिन्हे विविध अंतराने ठेवली जातात. तपशीलवार आराखड्या दरम्यान चिन्हांचे स्थान निश्चित केले जाईल.

प्रस्तावित दर्शन मार्ग - मंदिर परिसर पातळी

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

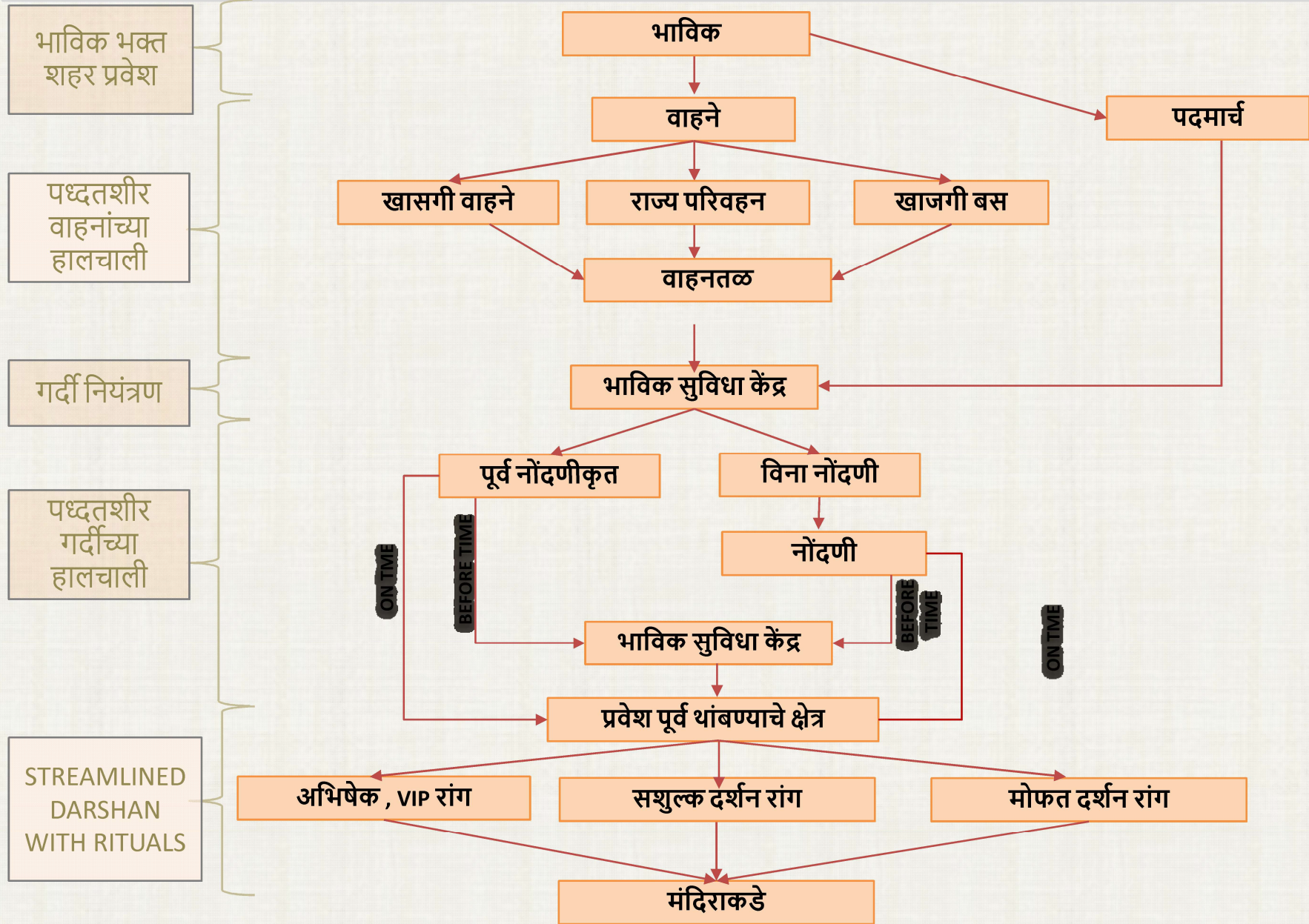
STRUCTWEL

अ. क्र.	प्रश्न	स्पष्टीकरण
13	गर्दी कोणत्या पध्दतीचा स्विकार करण्यात आला आहे ? व्यवस्थापनासाठी:-	<ul style="list-style-type: none"> ▪ भाविक सुविधा केंद्र (प्राथमिक गर्दी व्यवस्थापन – गर्दी नियंत्रण) ▪ दर्शन सभागृह (दुय्यम गर्दी व्यवस्थापन - नियमन) ▪ रॅम्प वरुन एकचाल. ▪ विद्यमान दर्शन मंडप – मुख्य गर्दी व्यवस्थापन – नियंत्रण. ▪ गर्दी नियंत्रणसाठी- धर्म दर्शन, अभिषेक दर्शन, मुख दर्शन. ▪ बाहेर पडण्यासाठी दर्शन सभागृहाकडे रॅम्पवरुन जावे. ▪ आपत्कालीन निर्गमन, राजमाता जिजाऊ महाव्दार व श्री छत्रपती शिवाजी राजव्दार.

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
13	गर्दी व्यवस्थापनासाठी:- कोणकोणत्या पध्दती स्विकारल्या जाऊ शकतील ?	<ul style="list-style-type: none"> दर्शन सभागृह ते भाविक सुविधा केंद्रा पासून स्वतंत्र रांग तयार करणे. नियंत्रण कक्ष, प्रस्तावित इमारत आराखडा व जिना यामध्ये नियंत्रण कक्ष, वैद्यकीय कक्ष, CCTV कॅमेरा, सार्वजनिक उद्घोषणा प्रणाली प्रस्तावित केली आहे. जलद प्रतिसाद कक्ष ठिकठिकाणी प्रस्तावित केले आहेत. पोलीस, CCTV निगराणी व नियंत्रण मंदिर प्रशासन कार्यालय हे एकाच ठिकाणी दर्शन सभागृहामध्ये प्रस्तावित केले आहे.

गर्दी व्यवस्थापन - वाहन व भाविक हालचालीवर नियंत्रण

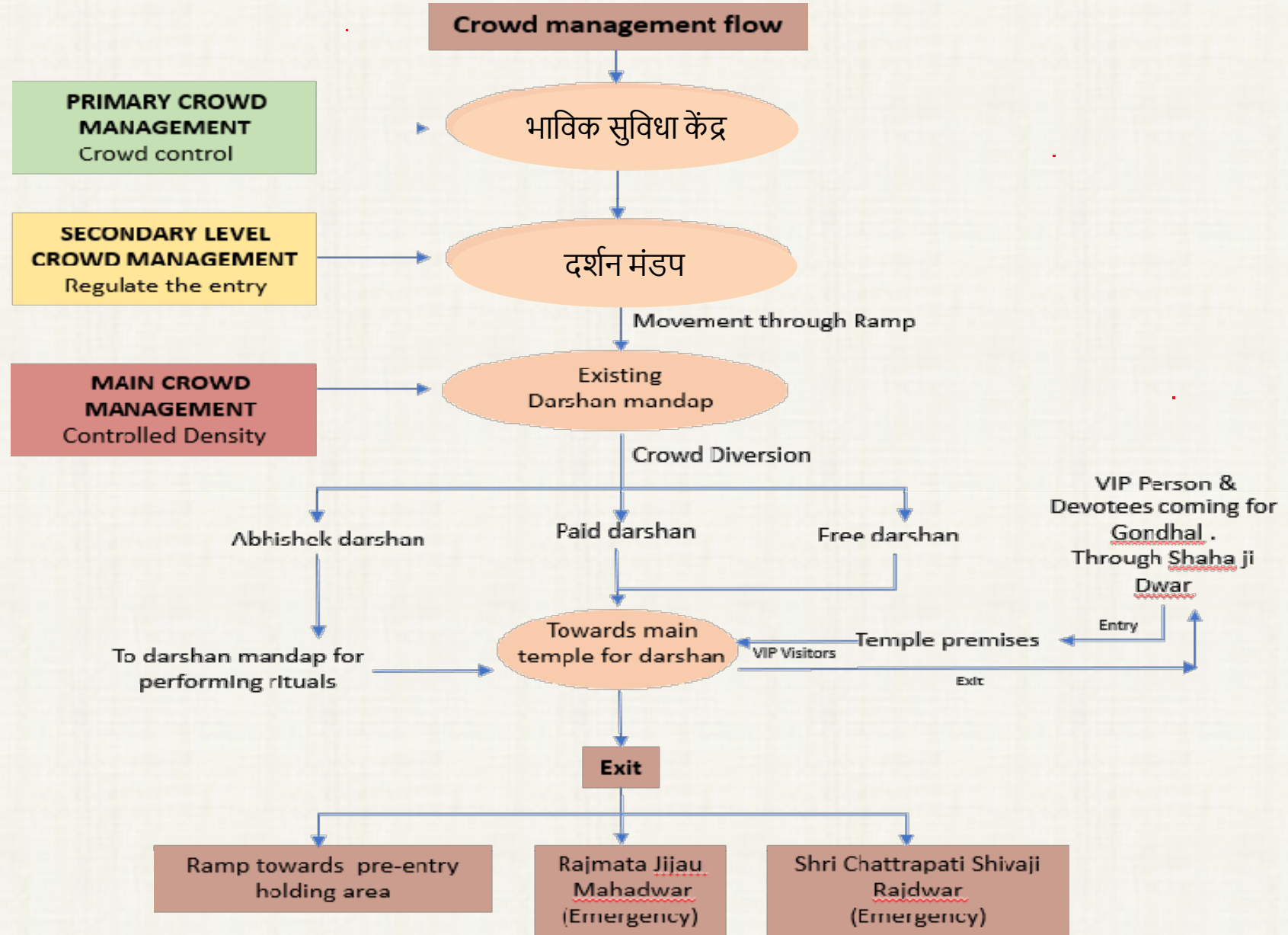

STREAMLINED
DARSHAN
WITH RITUALS

प्र. 10 गर्दी व्यवस्थापनासाठी कोणत्या पद्धतीचा अवलंब करावा?

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

दर्शन पास काउंटर

एकूण १० तिकीट खिडक्या प्रस्तावित

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

पत्ती नियंत्रण कक्ष

तिसरा मजला

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

की ३० मीटर अंतरावर स्वयंचलित दरवाजे

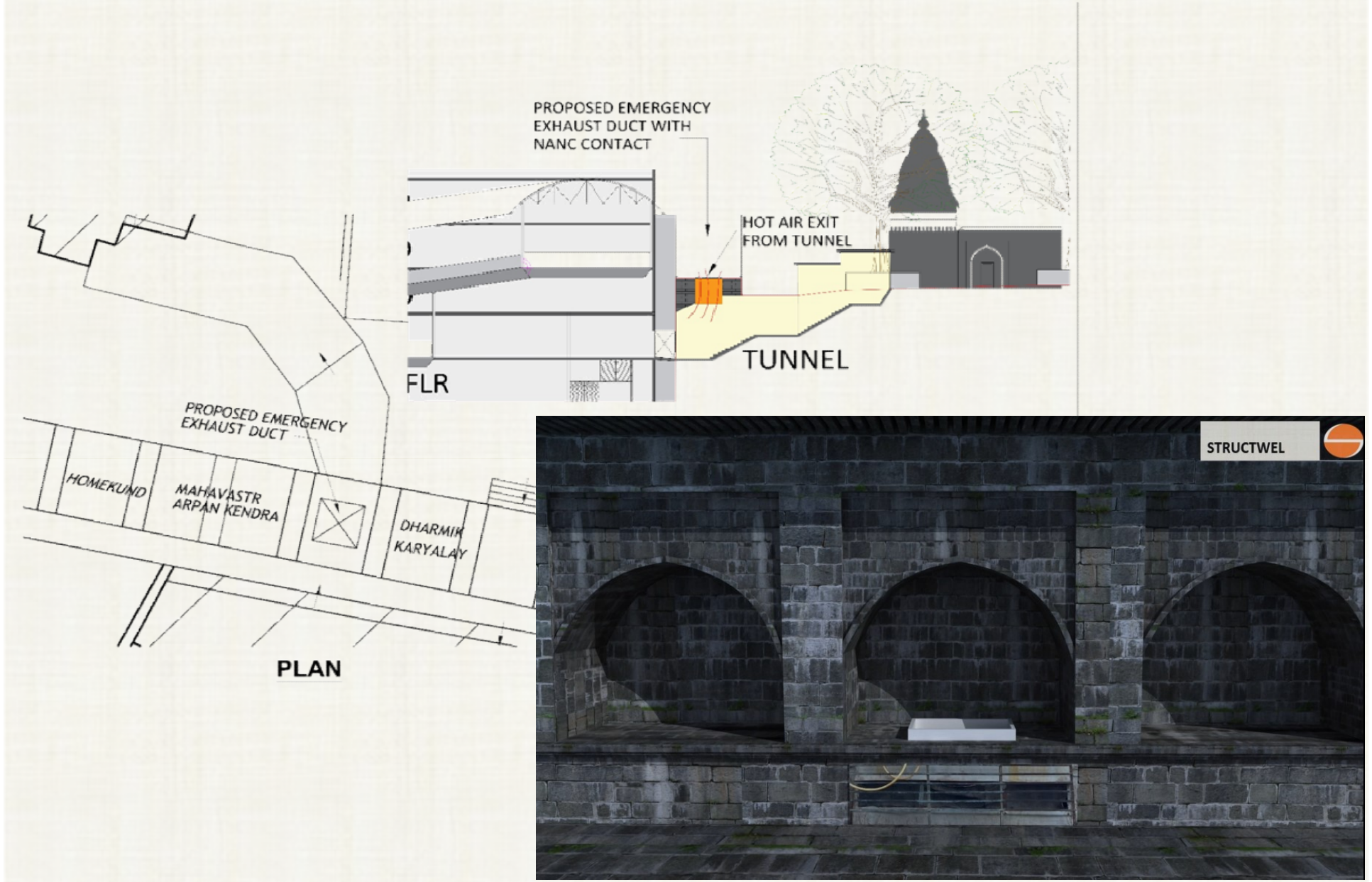

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
14	दर्शन मंडप हॉलला:- सुर्यप्रकाश व हवेसाठी मोठ्या खिडक्या असणे आवश्यक आहे.	<ul style="list-style-type: none"> तपशीलवार रचना जी की राष्ट्रीय इमारत कोडच्या मानदंडावर आधारीत असेल. तपशीलवार आराखडा करताना स्थान व परीमाणे निश्चित केली जातील.
15	ज्या व्यक्तीस पुर्वअनुभव:- आहे अशा व्यक्तीचे मत घ्यावे.	<ul style="list-style-type: none"> राज्य पुरातत्व विभागाचे मार्गदर्शन घेतले आहे.

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
16	दर्शन मंडपातील रांगेच्या:- टप्पा - 1 यंत्रणेसाठी कायाम स्वरुपी उपाय कोणता असेल त्याची सविस्तर विवेचन करा.	▪ भाविक सुविधा केंद्र- मंदिर संस्थान मार्फत टिकीट विवरण व्यवस्था कार्यान्वीत केली गेली पाहिजे.

Que capacity calculation

Dharma Darshan (Initial Queue)	45.39 meter
Dharma Darshan (In Sihancha Gabhara Queue)	62.175 meter
Considered 4 Devotee/ 1.25 meter & 2 Devotee in each line	291 Devotee
Considered 4 Devotee/ 1.25 meter & 1 Devotee in each line	199 Devotee
Mukh Darshan	23 meter
Considered 4 Devotee/ 1.25 meter & 2 Devotee in each line	148 Devotee
Total Devotee in Queue	638 Devotee
VIP/ Paid/ Abhishek Darshan	42 meter
Considered 4 Devotee/ 1.25 meter & 1 Devotee in each line	269 Devotee
Total Devotee in VIP/ Paid/ Abhishek Darshan Que	269 Devotee
On Ramp Queue	729 meter
	6999 Devotee

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
17	पिण्याचे पाणी – भोजन क्षेत्र वः- शौचालय हे विविध ठिकाणी भाविकांच्या सुविधे करीता पुरविले गेले पाहिजेत.	<p>भाविकांचे सुविधा केंद्र, दर्शन सभागृह, दर्शन जिना</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ शौचालय. ▪ भोजनालये – पिण्याचे पाणी सुविधेसह ▪ सामान कक्ष ▪ हिरकणी कक्ष ▪ प्रतिक्षा कक्ष ▪ सभागृह ▪ पादत्रणे कक्ष ▪ वैदीकीय कक्ष ▪ याशिवाय आम्ही छत्रपती शिवाजी महाराज व्दार मार्ग बाहेर पडण्याच्या मार्गावर भोजनालये प्रस्तावित केले आहेत. ▪ शहरात विविध भागात सार्वजनिक स्वच्छता गृहांची विविध ठिकाणी चिन्हांकीत करून ठेवले आहेत.

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

आपत्ती निवारण शौचालय हिरकणी कक्ष वैद्यकीय मदत कक्ष
पोलीस नियंत्रण कक्ष पिण्याच्या पाण्या व्यवस्था

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

पत्ती नियंत्रण कक्ष

तिसरा मजला

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

हिरकणी कक्ष प्रसाधन गृह

तळ मजला

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्र. 17. भाविकांसाठी विविध ठिकाणी पिण्याचे पाणी भोजन क्षेत्र (भोजन कक्ष), शौचालये उपलब्ध करणे.

- रांगेचे कक्ष, बस स्थानक, व सर्व थांबण्याच्या ठिकाणी RO चे पिण्याचे पाणी उपलब्ध करण्यात येईल.

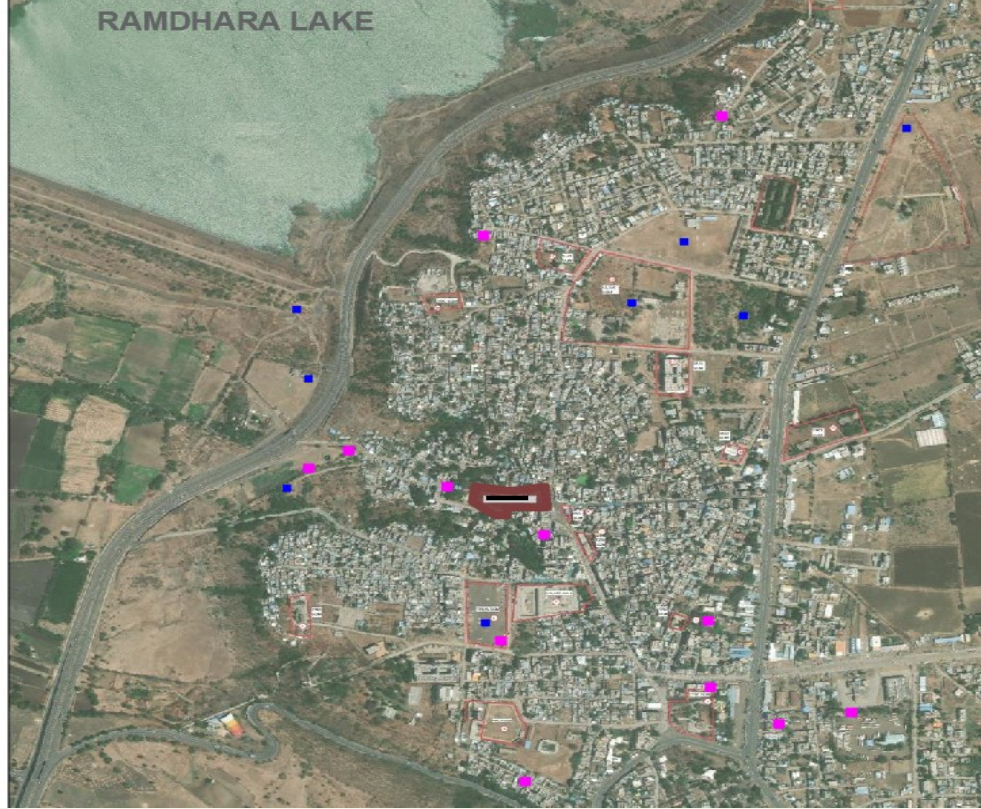
पिण्याच्या पाण्याची कायम स्वरुपी व फिरती व्यवस्था

- सर्व भाविक सुविधा केंद्रामध्ये कफेटेरीया असेल.
- सध्याची खाजगी होटल्स, फुड स्टॉल इ स्थानिक , दक्षिण भारतीय तसेच उत्तर भारतीय पाक कृती मंदिर परिसरात उपलब्ध आहेत.
- शारदीय नवरात्र दरम्यान लोकांना सध्याच्या प्रशासकीय इमारतीच्या तळ घरात भोजन दिले जाईल.

प्र. 17. पिण्याचे पाणी, भोजन गृह व स्वच्छता गृहांची सुविधा भाविकांना विविध ठिकाणी पुरवणे.

- पुरेश्या प्रमाणात शौचालय / स्वच्छता गृहांची योजना प्रत्येक थांब्याच्या ठिकाणी, जिना, वाहन तळ व बस स्थानक परिसरात योजली आहे.

EXISTING PUBLIC TOILETS

PROPOSED TOILETS

शौचालय

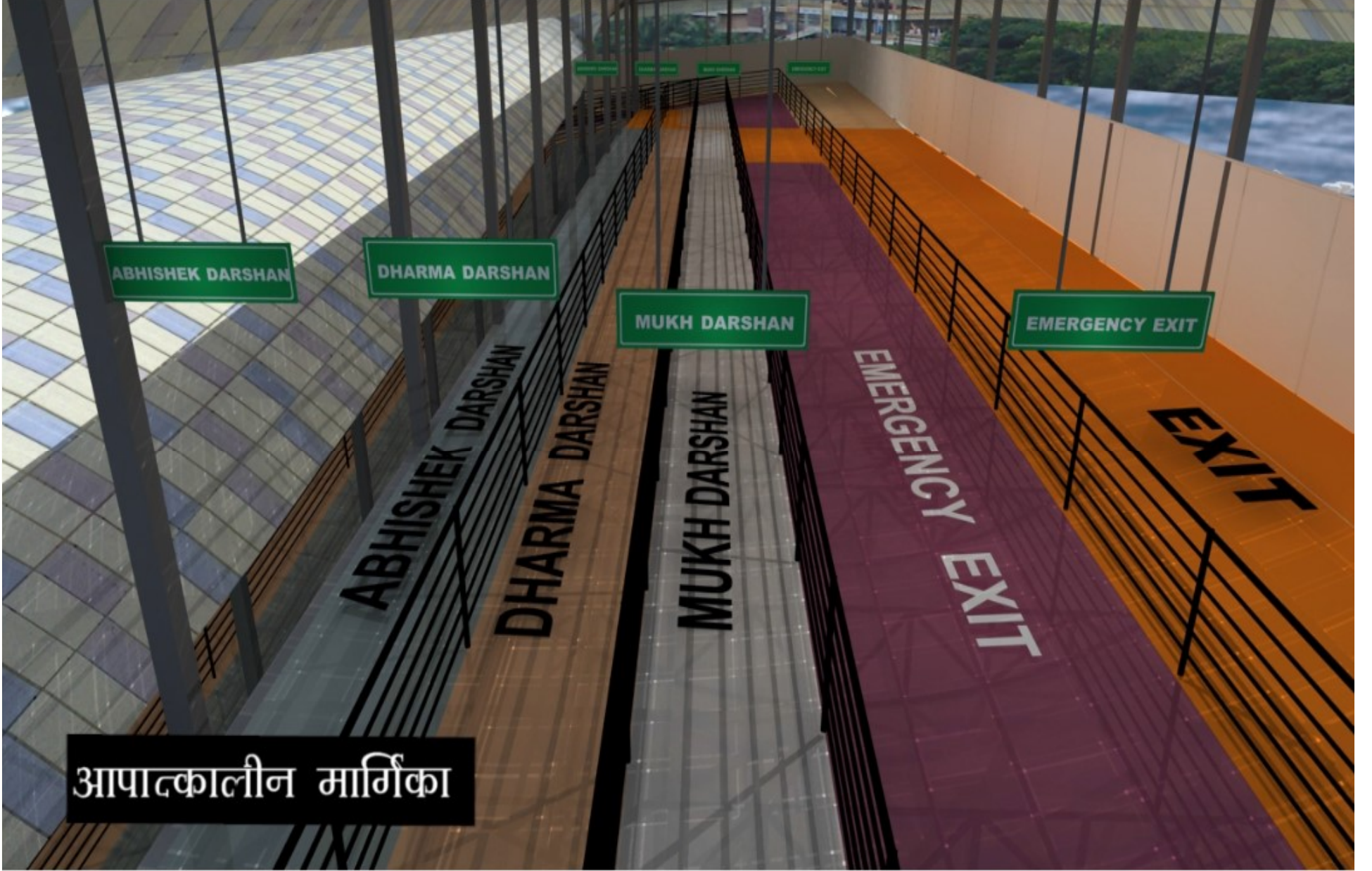
दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
18	भाविकांना कमी गर्दीच्या काळात दर्शनासाठी किती वेळ लागेल ?	<p>मंदिरा पासूनचे अंतर व ते चालण्यासाठी लागणारा वेळ</p> <ul style="list-style-type: none"> मानसांच्या चालण्याचा सरासरी वेग हा 4.82 कि. मी. / ता <p>For Phase 1 -</p> <ul style="list-style-type: none"> भाविक सुविधा केंद्र (वाहन तळासहीत) हडको मैदाने ते दर्शन सभागृह हे अंतर 0.85 कि.मी. चालत येण्यासाठी 11 मिनीटे तर स्थानिक वाहतूक व्यवस्थेने 3 मिनीटे वेळ लागतो. भाविक सुविधा केंद्र वाहनतळा सहीत आराधवाडी दर्शन सभागृह हे अंतर 0.60 कि. मी. आहे. चालत येण्यासाठी 8 मिनीटे व स्थानिक वाहनातून व्यवस्थेने 5 मिनीटे वेळ लागतो. दर्शन सभागृह ते मंदिर परिसर (उप मार्ग ,जिना व विद्यमान दर्शन मंडप अंतर्भूत) – अंतर 0.75 कि. मी लागणारा वेळ 9 मिनीटे.

अ.क्र	प्रश्न	स्पष्टीकरण
19	मंदिरात दर्शनासाठी रांगा:- प्रस्तावित आहेत आणि दर्शनानंतर किती रांगा प्रस्तावित आहेत ?	दर्शन रांगेच्या प्रस्तावात मुख्य तीन रांगा असतील- <ul style="list-style-type: none"> ▪ मुख दर्शनाच्या दोन रांगा असतील ज्याचा विस्तार 1.5 मिटरचा असेल. ज्याद्वारे एकाचवेळी 3 भाविक दर्शन घेवू शकतील ही रांग थेट मंदिराच्या बाहेर निघेल. ▪ धर्मदर्शन रांगेच्या मंदिरात आल्यावर दोन रांगा होतील त्या पुन्हा 4 रांगेत विभाजीत करून गाभाऱ्या समोरून जातील ज्याचा विस्तार 5 मिटरचा असेल याद्वारे गाभाऱ्या समोरून एकाच वेळी 26 भाविक दर्शन घेवू शकतील व मंदिरा बाहेर जातील. ▪ सशुल्क दर्शन, अभिषेक, अतिमहत्वाचे व्यक्ती करीता स्वतंत्र रांग असेल जी थेट मंदिरा बाहेरून येईल.
20	मंदिरात बसवलेले ग्रेनाईट:- संगमवर .	<ul style="list-style-type: none"> ▪ याबाबतची चर्चा ही संचालक , ASI यांच्या भेटी दरम्यान संयुक्त पणे केली आहे. ▪ संचालक ASI यांच्या निर्देशानुसार सर्व अनावश्यक अडथळे जे की मंदिर परिसरात आहेत ते हटवले जातील

दिनांक - 05.06.2023 च्या बैठकीत उपस्थित केलेल्या प्रश्नांचे स्पष्टीकरण

आपात्कालीन मार्गिका

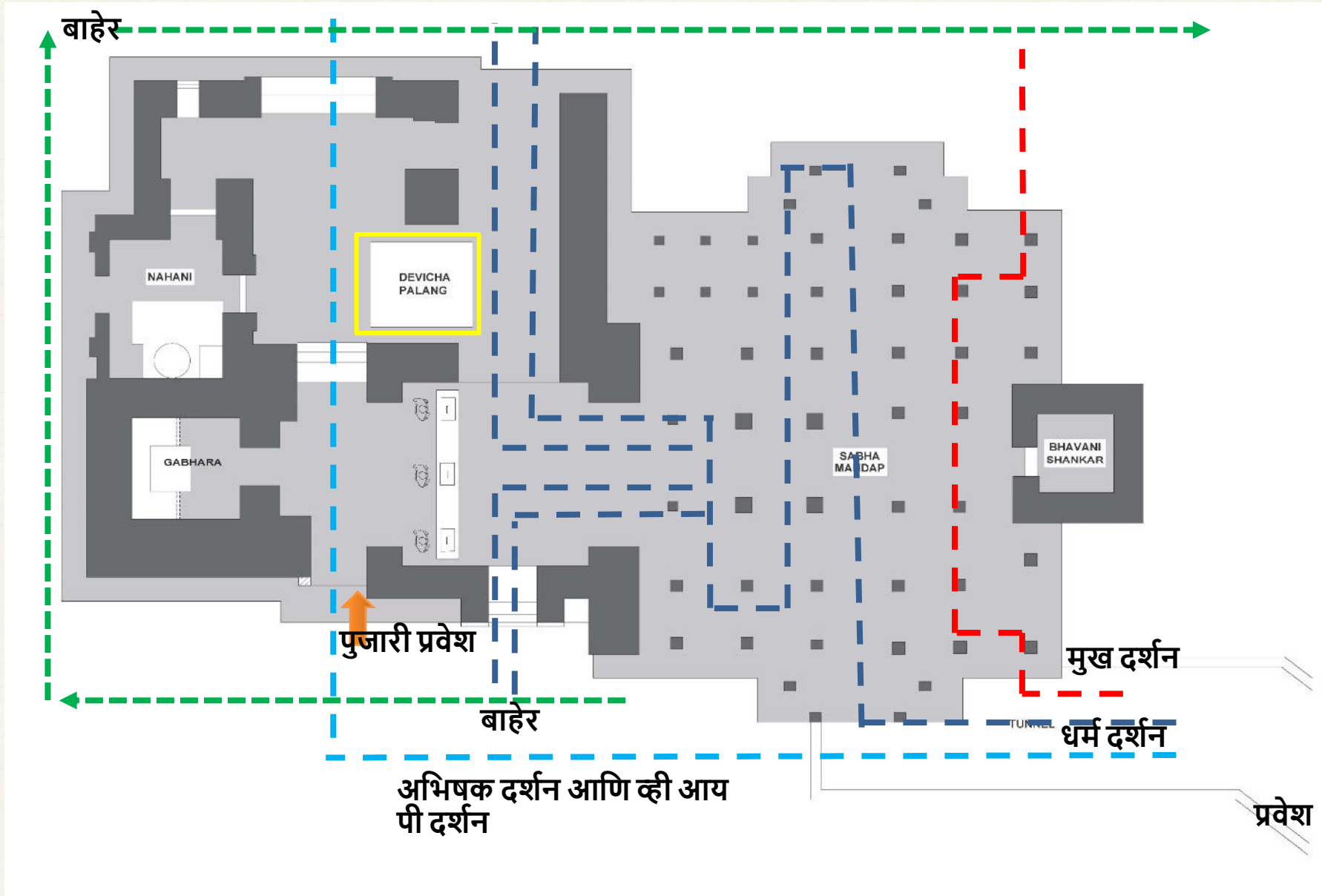
श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

प्रस्तावित भक्त चळवळ - मंदिर परिसर

मंदिरातील सर्व ग्रेनाईट / संगमरवरी काढून टाकणे

अंदाजे ६इंचाने वर उचलणे

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

धन्यवाद..

श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान,
तुळजापूर

STRUCTWEL

